

DARBININKAS

Vol. LXXXV, Nr. 38
Spalis - October 6, 2000 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE
ir apie
LIETUVĄ

- Lietuvos bankas spalio 2 d. pristatė naujos laidos 100 litų banknotus, kurie apyvartoje pasirodys spalio 16-ąją. Naujuosius banknotus atspausdino Šveicarijos banknotų spaustuve "Orell Fussli Security Printing". Banknotus spausdinant, jų apsaugai kartu su tradicinėmis buvo panaudotos ir naujos sėkmingai išbandytos apsaugos priemonės.

- Lietuvos Socialdemokratinės koalicijos garbės pirmininkas Algirdas Brazauskas teigia neatmetęs galimybės, kad naujajame Seime kairieji sudarys koaliciją su Naująja sąjunga (NS, socialliberalais), tačiau teigia nebeadvokatausiąs NS lyderiui Artūriui Paulauskui. Tai A. Brazauskas pareiškė interviu dienraščiui "Respublika".

- Rugsėjo 28 d. po pietų Vilniaus oro uoste nusileido lėktuvas, atskraidinęs Sidnėjaus vasaros olimpinį žaidynių aukso medalininkus - Lietuvos sportininkus Dainą Gudžinevičiūtę ir Virgilijų Alekną. Sveikindamas olimpiečius Lietuvos Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis sportininkams palinkėjo, kad gyvenime jiems sektųsi taip pat kaip ir olimpinėse žaidynėse. Ant ištiesto raudono kilimo susijaudinusiems sportininkams buvo užrištos tautinės juostos, juos sveikino būrys giminių ir draugų.

- Vilniuje keturių dienų darbo vizitą rugsėjo 28 d. baigė Tarptautinės atominės energijos agentūros (TATENA) delegacija, kuri aiškinosi Lietuvos poreikius, susijusius su pasirengimu iki 2005 m. nutraukti Ignalinos atominės elektrinės (IAE) pirmojo bloko naudojimą. TATENA ketina suteikti pagalbą Lietuvos institucijoms, ruošiančioms bloko uždarymo darbams ir juos atliekant.

- Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus abejoja ne tik "Lietuvos jūrų laivininkystės" (Lisco) privatizavimo rezultatais, bet ir jo skaidrumu. Rugsėjo 28 d. išplatintame pareiškime premjerui Andriui Kubiliui V. Adamkus prašo užtikrinti, kad "Lisco" privatizavimas atitiktų Lietuvos, kaip tranzito valstybės, strateginius interesus. Savo abejones dėl to prezidentas išsakė ir susitikime su premjeru. Prezidento patarėjas Darius Kuolys žurnalistams sakė, kad V. Adamkus yra už "Lisco" privatizavimą, nes jis užtikrina efektyvų laivininkystės tvarkymą ateityje.

- Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus savo konsultantų paskyrė vieną žymiausių Lenkijos ekonominės reformos organizatorių ir vykdytojų Marcina Swieckickį. Numatoma, kad Lenkijos ekonomistas prezidentą konsultuos viešojo administravimo decentralizavimo, socialinių draudimų, mokesčių, darbo rinkos reformų, smulkaus ir vidutinio verslo skatinimo, privatizavimo klausimais.

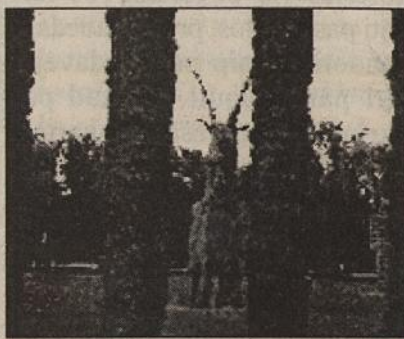
UGNINĖ LYGIADIENIO ŠVENTĖ

2000 m. rugsėjo 24-ąją Vilniuje buvo švenčiamas net trys šventės: Sostinės diena, trukusių 2 savaites, uždarymas, rudens lygiadienis ir artėjanti Gedimino diena.

4 val. popiet Gedimino prospektu Kalnų parko link žygiavo karnavalo procesija: vaikai, apsirengę originaliomis kaukėmis, pasiūtomis iš pačių paprasčiausių medžiagų ir popieriaus; suaugusieji, apsikaisę gelstančiais lapais, užsidėję vaisių kaukes; jojo senoviniais drabužiais apsiavę raiteliai ir damos; grindiniu riedėjo senoviniai automobiliai. Mūsų protėviai tokius rudeninčius karnavalus rengdavo rudens pabaigtuvėms. Jie pasiūšdavo daržovių, vaisių, naminių gyvulių kaukėmis. Atkartojant tradicijas šįmet kaukėtojų minioje per prospektą važiuavo įvairiausių derliaus gėrybių pilnas vežimas.

4:30 val. Vilniaus Katedros aikštėje Gedimino dienos progą šalia dar naujos Gedimino skulptūros vyko simfoninių orkestrų grupių koncertas. Orkestrai grojo žygiuodami ir lydinti žavių šokėjų su didžiuliais kurtais rankose. Gedimino prospektas ir Katedros aikštė prisipildė smalsaujančių žiūrovų. Lietuvaikiams į akis krito didžiulis atvykusių į Lietuvą italų kareivių būrys. Vaikai juos vadino skautais, o pagyvenusios moterėlės kalnų kareiviais.

Kai kas šventę stebėjo nuo Gedimino kalno. Rudenėjantis Vilnius nuo jo ypač išspūdingas. O ant kalno susirinkusiai paauglių grupei, regis, orkestrų

Lygiadienio ožys

muzika nepatiko - jie traukė Beatles dainas, grodami gitaromis. Kunigaikštis Gediminas laikomas Vilniaus įkūrėju. Pasakojama, kad 1322 m. rudenį po medžioklės kunigaikštis užmiges ant aukšto kalno ir susapnavęs geležinį vilką. Žynys Lizdeika išpranašavęs kunigaikščiui, kad geležinis vilkas reiškiąs, jog kunigaikštis ant šio kalno įkurs tvirtą pilį, kuri išgarsės visame pasaulyje. Kunigaikščiui sapno aiškinimas patikęs ir jis ėmęs statyti pilį, kuri šiuo metu vadinama Lietuvos sostinės širdimi.

Kai karnavalas pasiekė Kalnų parką, apie 5 val. vak., čia prasidėjo linksmybės vaikams. Kaukėmis pasipuošusius vaikus ilgiausiai linksmino Keistuolių teatras, rinko gražiausias kaukes. Regis, daugumai labiausiai patiko drugelio ir žydros kirmėlės kaukės.

Gedimino dienos progą į Kalnų parką nedidelio krovininio automobilio priekaboje netgi buvo atvežtas Gedimino pilies maketas, apkaistas gelstančiais lapais.

Kalnų parko stadionas šįmet buvo parengtas aukoti lygiadie-

nio ožiui. Rugsėjo 21-ąją diena susilygina su naktimi. Rudens lygiadienį Lietuva šįmet šventė jau 10 kartą. Ši šventė turi gilią ištaką.

Šįmet be šiaudinio ožio stadione surestos dar aštuonios skulptūros: Stulpai, Aukojimas, Kūrėjas, Slibinas, Gėlė, Raštai (skulptūra, skirta baltų vienybės dienai), Ugnies malūnas, Laivas (kiekvieną jų sukūrė skirtingas autorius).

Stadione nekantraudama reginio laukė sušalusi minia. Regis, šventė turėjo ją ne tik pradžiuginti, bet ir sušildyti. Prasidėjus ožio aukojimo ceremonijai, minia reagavo labai aistringai, kiekvieną degantį kūrinį palydėdama nustebimo kupiniais šūkais. Kai visi kūriniai po truputį apsmilkę, minia ėmė skanduoti: „oži, oži!“.

Kiekvieną degantį kūrinį palydėjo skirtinga lietuvių liaudies melodija ar net daina, dainuojama lietuvių liaudies etnografinių ansamblių, pvz., kai buvo deginamas kūrinys „Raštai“, skambėjo lietuvių liaudies daina apie tai, kaip auginami linai, kaip iš jų nuaudžiami gražiausi audiniai, deginant ožį, be abejo, skambėjo daina apie oželį.

Kalnų parko stadiono ore tyvorojo egzotiška aplinka: ugnis, didžiuliai dūmų kamuoliai ir iki šiol mažai kam girdėta senovinė lietuvių liaudies muzika. Kaip ir pridera didelei miesto šventei, lygiadienio reginys baigėsi fejerverkais, kurie tarsi šoko pagal džiazą muziką.

Loreta Suslavičienė

LAIKRODŽIŲ RODYKLIŲ SUKTI NEBEREIKĖS

Šį rudenį Lietuvos gyventojams nereikės atsukti laikrodžių rodyklių viena valanda atgal, nes vasaros laikas paskutinį spalio sekmadienį Lietuvoje nebus atšauktas. Pernai rudenį grįžusi į senąjį laiką, Lietuva ir toliau gyvens II laikrojo juostos (Greenwich + 2 valandos) laiku. Tai padės geriau išnaudoti šviesų paros metą bei sumažinti autoavarijų, ne-

laimingų atsitikimų, depresinių susirgimų skaičių. Po užpernykštės laiko reformos, kai išiprastos II laikrojo juostos buvo pereita prie I, daugiau nei 1.5 metų Lietuva laiką skaičiavo kaip prieškarį. Pernai visuomenės nuomonės tyrimo bendrovė "Vilmorus" apklausa parodė, kad pastarasis, buvusios Europos reikalų ministrės Laimos Andrikenės vardu pa-

vadintas, laikas kėlė daugumos žmonių nepasitenkinimą, nes saulė tekėjo ir leidosi anksčiau nei kitose Europos valstybėse, dėl to atsirado nemažai neigiamų reiškinių. Šių metų pradžioje neįvedinėti vasaros laiko sutarė visos trys Baltijos valstybės. Estija buvo apsisprendusi anksčiau, o Latvija prisijungė prie kaimynių.

Panevėžio balsas

BALSUOKIME UŽ ALBERTĄ ŠIMENĄ IR LIETUVOS KRIKŠČIONIŲ DEMOKRATŲ PARTIJĄ

Mieli tautiečiai,

Sunkiais mūsų brangiai Lietuvai metais gyvendami demokratiškuose kraštuose Jūs išsaugojote rūpestį dėl Tėvynės, tikėjimą ir viltį, dėjote daug pastangų, kad Lietuva išsivaduočiau iš sovietinio okupacinio jungo, kad ji vėl būtų laisva. Po 50 metų dabar ji vėl laisva ir nepriklausoma valstybė. Dabar Jūs taip pat daug padedate: gydyte Lietuvos vaikus, remiate tremtinius, Rytų Lietuvos mokyklas, kultūros paveldo fondus ir t. t.

Lietuvos piliečiai spalio 8 d. spres, kokia kryptimi žengs mūsų valstybė per ateinančius 4 metus. Kairiosios jėgos, pasinaudodamos Rusijos krizės sukeltu Lietuvos ūkio nuosmikiu ir buvusių vyriausybių padarytomis klaidomis, vykdo agresyvią, gausiai finansuojamą rinkimų kompaniją. Jos jau dabar viešai skelbia apie savo triuškinančią pergalę artėjančiuose Seimo rinkimuose. Suvokdami padėties sudėtingumą krikščio-

ny demokratų, konservatorių bei politiniai kaliniai ir tremtiniai nusprendė tarpusavyje nekonkuruoti ir sutelkti dešiniuosius palankių rinkėjų balsus. Naujamiesčio rinkimų apygardoje nr. 1, kurioje keliamiems kandidatams atitenka užsienyje gyvenančių tautiečių balsai, dešiniosios jėgos vieningai sutarė iškelti krikščionių demokratų partijos atstovą Albertą Šimeną. Naujamiesčio apygardoje varžosi ir rinkėjų balsus dalinsis arti 10 skirtingoms politinėms jėgoms atstovaujančių kandidatų. Todėl rinkimų rezultatus šioje apygardoje nulems 4-5 tūkstančiai užsienyje gyvenančių tautiečių balsų.

Kodėl dešinieji pasirinko Albertą Šimeną?

Nepriklausomybės akto signataras, ekonomikos mokslų daktaras, Vilniaus Universiteto docentas Albertas Šimenas - vienas iš aktyviausių LKDP narių, turintis didelę darbo Seime

ir Vyriausybėje patirtį. Seimo ekonomikos komiteto pirmininkas A. Šimenas per šią seimo kadenciją pateikė bene daugiausia su ūkio reikalais susijusių įstatymų projektų. Nemaža jų dalis buvo skirta korupcijai ir valdininkų savivalei pažaboti. A. Šimenas sugeba suprantama kalba žmonėms išaiškinti sudėtingus ekonominius dalykus. Jis - knygos "Ekonomikos reforma Lietuvoje", vienintelės besivystančios Lietuvos periodą atspindinčios monografijos, autorius. Ypač svarus A. Šimėno indėlis rengiant Lietuvos krikščionių demokratų partijos programą, kurią politologai ir net opozicinių partijų nariai vertina kaip vieną geriausių. Kvalifikuoto ekonomisto ir politiko A. Šimėno žinios, patirtis ir profesionalumas labai reikalingi būsimajame seime.

Albertas Šimenas turi gražią krikščionišką šeimą: žmona Valerija dirba tarnautoja banke, sūnų (nukelta į 2 psl.)

LIETUVOS KREPŠININKAMS - OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ BRONZOS MEDALIAI

Lietuvos vyrų krepšinio rinktinė trečią kartą iš eilės iškovojo olimpinį žaidynių bronzos medalį, spalio 1 d. Sidnėjūje rungtynėse dėl trečiosios vietos 89:71 nugalėjusi Australijos komandą. Iki šiol lietuviai bronzą pelnė 1992 metais Barselonoje ir 1996 metais Atlantoje. Australijos krepšininkai, kurie olimpinėse žaidynėse dalyvavo dešimtą kartą, vėl liko be me-

dalių. Geriausiai nugalėtojų komandoje spalio 1 d. žaidė Saulius Stombergas (28 tšk.) ir Šarūnas Jasikevičius (22 tšk.).

Rugsėjo 29 d. lietuviai krepšininkai tik dviejų taškų skirtumu pralaimėjo (73:75) amerikiečiams ("Dream Team"), savo atkaklia kova ir susižadimu nustebindami visą pasaulį.

Omnitel Laikas

SIDNĖJAUS OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS BAIGĖSI TRIUKŠMINGU UŽDARYMU

Sidnėjūje spalio 1 d. triukšmingu uždarymu baigėsi Olimpinės žaidynės, kurių paskutinėmis minutėmis tamsų dangų virš Australijos stadiono nušvietė bombonešio F-111 paskleista liepsnos pašvaistė. Maždaug 110 tūkstančių žiūrovų ir tūkstančiai sportininkų, susirinkusių į uždarymo iškilmes, galėjo ste-

bėti vieną iš įspūdingiausių Olimpiados uždarymo reginių. Skambant dainos "Love in the Air" ritmams ir šokant švytinčiais kostiumais apsirengusiems pramoginių šokių šokėjams, pačiame stadiono centre mojuojantys atsiveikimui sportininkai susijungė į gyvą pulsuojantį žiedą.

BNS

PARAMA GABIEMS SAVO KRAŠTO VAIKAMS

Iš Lietuvos į Australiją parvažiuoja Izolda Poželaite-Davis. 38 metus pedagoginį darbą dirbusi prancūzų ir vokiečių kalbų specialistė trejus metus mokytojavo Lietuvoje, aplankė 125 mokyklas. Pastaruosius metus dėstė Trečiojo amžiaus universitete. P. Izolda, gyvendama Lietuvoje, nutarė paremti gabius neturtingų šeimų vaikus. Ji į Australijos laikraštį "Mūsų Pastogė" parašė ne vieną straipsnį, ieškodama mecenatų. Kai kurie jų prisiminė savo mokyklas ir nusprendė padėti. Šia dingstimi Panevėžio 5-ojoje mokykloje dvylikų klasių mokiniams organizuotas rašinio anglų kalba konkursas. Laimėtojams skiriamos 100, 80 ir

70 Australijos dolerių premijos. P. Izolda gimusi Karaliaučiuje, bet iki emigracijos gyveno Kaune. Jos tėvas advokatas Vladas Požela sakė, kad mylėti Tėvynę nėra savaime suprantamas dalykas, o didelis gėris. Tačiau, pasak P. Izoldos, čia, Lietuvoje, emigrantai nepritampa, o ten - taip pat. "Esame išrauti medžiai, kurių šaknys Australijoje neprigijo", - sako P. Izolda. Už savanorišką darbą Australijos švietimui ir lietuviybės puoselėjimą 1995 metais Anglijos karalienė Elžbieta II p. Izoldą apdovanojo medaliu. Net Australijoje abiturientai gali laikyti valstybinį lietuvių kalbos egzaminą.

Panevėžio balsas

Laivas

V. Magio nuotr.

PERSKAITYTAS VISUOMENINIO TRIBUNOLO NUOSPRENDIS KOMUNIZMUI

Lietuvos nacionalinio dramos teatro rūmuose rugsėjo 27 d. perskaitytas Tarptautinio visuomeninio Vilniaus tribunolo nuosprendis. Tarptautinį visuomeninį Vilniaus tribunolą įsteigė birželio mėnesį Vilniuje

vykęs tarptautinis kongresas "Komunizmo nusikaltimų įvertinimas", siekdamas neleisti pasauliui užmiršti komunistinių režimų padarytų nusikaltimų, užkirsti kelią jų pasikartojimo (nukelta į 2 psl.)

Ką daryti, jei jūsų debito ar kredito kortelės kažkas pasisavina

Amerikoje turbūt retai rasime žmogų, kuris neturėtų kredito ar debito, ar abiejų, kortelių. Visi esame gerai susipažinę su kredito kortelių paskirtimi ir naudojimu. Jomis perkame įvairius pirkinius, mokame už patarnavimus. Kartą mėnesyje gauname iš kredito kortelės davėjo (banko ar pan.) sąskaitą – pranešimą, užmokame skolą ir džiaugiamės patogumu, kad nereikia kišenėje nešiotis pluošto dolerių. Jei neužmokate skolos kas mėnesį, bet ji išdėstoma mėnesiniais mokėjimais, tenka mokėti nemažus procentus ir tuomet kortele pirkti daiktai pasidaro gana brangūs, nes reikia mokėti nemažus procentus.

Debito kortelės yra tiesiogiai sujungtos su einamąja sąskaita (*checking acc.*) banke ir yra lyg prailginimas (*extension*) standartinių kortelių, kurias galime naudoti banko automatuose (ATM). Bankas susiriša su kortelės davėju (Master Card, Visa ar kt.) ir išduoda debito kortelę, priimamą bet kur, kur ir reguliarius kredito kortelės yra priimanos.

Skirtumas yra tas, kad debito kortelės (kartais vadinamos "check card") išima pinigus iš jūsų einamosios sąskaitos banke, lyg jūs pats būtumėte nuėjęs į banką ir paprašęs kasininko jums išmokėti pinigus. Naudojant debito kortelę, turite turėti ir savo tapatybės numerį, vadinamą "personal identification number" (PIN), be kurios joks pinigų pervedimas negali būti padarytas. Kada jūs vienu kartu perkate daug pirkinių, padarote vadinamąjį "off line" pervedimą, kurio metu jūs turite pasirašyti, o krautuvei užtrunka kelios dienos, kol ji visą pirkimo procesą sutvarko ir gauna pinigus iš jūsų sąskaitos.

Bankai nori, kad naudotumėte debito kortelės, užuot tik ATM kortelės, nes taip bankai uždirba daugiau pinigų, kiekvieną kartą, kai jūs naudojate plastikinę kortelę vietoj čekio ar grynųjų pinigų darant pirkinius. Šiuo metu daug bankų nebe išduoda kortelių vien tik ATM naudojimui. Kada naudojat debito kortelę, negaunate kai kurių priedų, kaip kad naudodami kredito kortelę, pvz., papildomų mylių, skirtų jūsų skrydžiams. Kitas geras dalykas, kad naudodami debito kortelę, galite tiek išlaidų padaryti, kiek jūs turite pinigų einamojoje sąskaitoje, ir tai apsaugo nuo didelių skolų. Bet didžiausias skirtumas tarp kredito ir debito kortelių yra tada, kada jos pametamos ir radusių panaudojamos saviems tikslams.

Kai pametėte kredito kortelę, tuoj apie tai pranešate jos išdavėjui, parašote laišką, užpildote tam tikrą formą. Per 30 dienų kredito kortelės išdavėjas, pagal įstatymus, turi pripažinti gavęs jūsų laišką ir, jei kortele padaryta ne jūsų pirkinių, ištaisyti jūsų sąskaitą. Jei jis to nepadaro, turi dar du mokėjimo periodus, per kuriuos siunčia jums pranešimus, kad užsimokėtumėte savo skolą. Per tuos du mokėjimo periodus jis gali ištaisyti klaidas, ar paaiškinti, kodėl to dar nepadare.

Jūs turite teisę nieko nemokėti, kol paaiškės padėtis dėl kažkieno jūsų kredito kortele padarytų pirkinių. Jums gali būti priskaičiuoti procentai ir baudos, bet visa tai turi būti nurašyta, kai paaiškėja, kad ne jūs tuos pirkinius pirkote, bet apgavikas.

Jei pranešate tučiuojau apie pametę kredito kortelę jos išdavėjui, jūsų nuostoliai negali būti didesni kaip 50 dolerių.

Debito kortelės praradimo atveju yra kitaip. Nors jūs ir tuoju pranešate, bet sukčius gali būti išėmęs visus pinigus iš jūsų einamosios sąskaitos.

Gaila, bet žmogus apie tai sužino tik tada, kada jis gauna pranešimą iš banko apie jo einamosios sąskaitos stovį, arba kai jo išrašyti čekiai grąžinami, nes neliko banko sąskaitoje užtenkamai pinigų juos padengti.

Pametus debito kortelę, jūsų problemos yra daug didesnės, negu pametus kredito kortelę. Įstatymai ragina kortelės išdavėjai institucijai išspręsti problemas kuo greičiausiai, ilgiausiai – per 10 darbo dienų nuo tos dienos, kada pranešate bankui apie debito kortelės praradimą (pametimą ar pavogimą). Kol bus atstatyti pinigai jūsų einamoje sąskaitoje, bankas gali suteikti jums kreditą – kada pinigai yra įdedami į einamąją sąskaitą ir jūs galite ją naudoti, kol visi tyrimai vyksta, iki 45 dienų.

Sakysim, rasta, kad jūs buvote teisus ir pranešėte bankui per dvi dienas, pastebėjęs, jog pametėte debito kortelę – tada jūsų nuostoliai neturėtų būti didesni kaip 50 dolerių. Bet jei laukėte daugiau kaip dvi dienas, prieš pranešdamas apie debito kortelės praradimą, jūsų nuostoliai gali pakilti iki 500 dolerių ar daugiau per gana trumpą laiką.

Kartais bankai prašo pranešti policijai, susisiekti su krautuve, kurioje pirkiniai buvo pirkti, ir parašyti oficialų raštą, bet tai ne visada būtina, kad galėtume pradėti atgauti prarastus pinigus. Ir visa tai reikia pradėti tą dieną, kada bankui pranešėte apie kortelės dingimą. Dauguma kredito kortelių davėjų turi pagalbines įstaigas –

darbuotojus, kurie seka kliento įpročius naudojant kortelę ir jei pastebi ką nors ne taip, tuoju praneša kortelės davėjui. Tada jie praneša jums ir viską išaiškina. Bet ne visada ir ne visur tai daroma, kai suktas kredito panaudojimas vyksta.

Gavus kortelės, jas reikia pasirašyti. Iš esmės, nepasirašytos kortelės yra bevertės. Jos turi būti pasirašytos, prieš pradėdant naudoti, ir taip pat pardavėjai turi pareikalauti ID, kad patikrintų jūsų parašą. Bet kartais tai nedaroma ir pardavėjai net nepažiūri į kitą kortelės pusę. Patariama pasirašyti visas kortelės, o prie debito kortelės parašo pridėti "see ID" – patikrink tapatybę. Reikalaukite, kad pardavėjai tikrintų jūsų ID, o jei to nedaro, skųskite juos.

Taip pat patartina padaryti kopijas visų dokumentų, kuriuos laikote savo piniginėje, tuomet vagystės atveju žinosite, kas pavogta.

Geriausias būdas apsisaugoti nuo nemalonumų, susijusių su kortelių pavogimu, yra jas pasirašyti ir kruopščiai sekti mėnesinius banko pranešimus. Ypač būkite atsargūs su debito kortele, nes, jei ji pavogta, jūsų nuostoliai gali būti labai dideli.

Ar būtumėte pametę kredito, ar debito kortelę, susisieki su krautuviem, iš kurių pirkote elektroniniu būdu, nes jūsų kortelės bus panaikintos ir jūsų pirkinių sąskaitos bus neapmokėtos. Saugokite visą korespondenciją ir visas jūsų kortelių sąskaitas. Nors suktas jūsų kortelių panaudojimas neturėtų atsiliepti jūsų kredito istorijai, bet dėl visko reiktų ją patikrinti.

Kredito kortelių naudojimas palengvina mūsų gyvenimą. Tačiau jas pametus ar kai jas pavagia, turime daug rūpesčių ir galime turėti daug nuostolių.

JAV LB Krašto valdybos Socialinių reikalų taryba

Parengė: B. Jasaitienė ir A. Šmulkštienė

Naudotasi įvairia spauda

Perskaitytas visuomeninio tribunolo nuosprendis komunizmui

(atkelta iš 1 psl.)

galimybėms.

Prieš pradėdant skaityti visuomeninio Tribunolo nuosprendį buvo pranešta, kad tarptautinio kongreso "Komunizmo nusikaltimų įvertinimas" organizacinis komitetas baigė darbą. Prie darbo stalų savo vietas užėmė Tarptautinio visuomeninio Vilniaus tribunolo teisėjų kolegija, kaltintojai. Kadangi šis Tribunolas visuomeninis ir jo nuosprendis skelbtas ne Respublikos vardu, jį išklausti leista sėdint, o ne stovint, kaip kitu atveju reikautų protokolas.

Tarptautinio visuomeninio Vilniaus tribunolo nuosprendį perskaitė šio Tribunolo teisėjų kolegijos pirmininkas Vytautas Zabiela. Nuosprendžio skaitymas truko keturias valandas. Išklausti jo buvo susirinkus pilnutėlė Lietuvos nacionalinio dramos teatro salė. Ne tik visos sėdimos vietos buvo užimtos, bet ir stovėti salės pakraščiuose buvo ankšta. Eltos korespondentams užkalbinus keletą žmonių, sužinota, kad tai – ne vien vilniečiai, yra atvykusių iš Kauno, Klaipėdos, Vilkaviškio, Šiaulių, kitų miestų, taip pat užsienio šalių, lietuvių išeivijos atstovų.

Išklausti Tarptautinio visuomeninio Vilniaus tribunolo nuosprendžio buvo atvykę Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkas Vytautas Landsbergis.

ELTA

Ba l s u o k i m e už Albertą Šimėną ir

Lietuvos krikščionių demokratų partiją

(atkelta iš 1 psl.)

Nus Raivydas šiomet pradėjo studijas JAV, Creighton Universitete, Andrius ir Justinas moko-si Vilniaus Jėzuitų gimnazijoje, gi jaunėlė Gabrielė ką tik atšventė savo pirmąjį gimtadienį.

Kodėl taip svarbu šiuose rinkimuose palaikyti dešiniąsias jėgas?

Kairiosios jėgos susibūrė į du blokus: Naujosios politikos blokui vadovauja A. Paulauskas. Jam priklauso R. Pakso liberalai, R. Ozolo centristai ir, pasak "Laisvosios Europos" komentatoriaus Kęstučio K. Girniaus, politinio lankstumo arba cinizmo viršūnę pasiekę V. Bogušio modernieji krikščionys demokratai. Kitas kairiųjų blokas - A. Brazausko vardu pasivadinusio socialdemokratų koalicija, į kurią įeina Č. Juršėno LDDP, V. Andriukaitis socialdemokratai, K. Prunskienės Naujoji demokratija ir Lietuvos rusų sąjunga.

Visuomenės apklausos duomenimis, gali atsitikti, kad kairieji būsimejame Seime turės

konstitucinę daugumą. Tai atnurtų galimybę kairiosioms jėgoms keisti konstituciją, Referendumo įstatymą ir vienašališkai nuspręsti ne tik ekonominę, bet ir Lietuvos politinę raidą, blokuoti Lietuvos narystę Europos Sąjungoje ir NATO. Negalima leisti, kad kairiosios jėgos Seime įsigytų konstitucinę daugumą. Į Seimą pateks 71 kandidatas, išrinktas vienmandatėse apygardose, ir 70 kandidatų pagal partijų, surinkusių daugiau kaip 5% rinkėjų balsų, sąrašus.

Todėl šiandien krikščionims demokratams gyvybiškai svarbus kiekvienas Jūsų balsas.

Mieli tautiečiai, kviečiu Jus visus spalio 8 d. vieningai balsuoti už Albertą Šimėną ir Lietuvos krikščionių demokratų partiją (sąraše nr. 5).

Pagarbiai,

Algirdas Saudargas, Lietuvos krikščionių demokratų partijos valdybos pirmininkas

Vilnius, 2000.09.20

Su Lietuvos krikščionių demokratų programa galima susipažinti internete: <http://www.-lkdp.lt>

NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY SENTRY REALTY, INC. 33 E. Railroad Ave., Jamesburg, NJ 08831. Tel.: (732) 521-1611. FAX 732-521-0034. Jei norite pirkti namą, žemės plotą, komercinį pastatą ar nuomoti namą puikioje Centrinėje New Jersey dalyje, maloniai kviečiame kreiptis į NJ Licensed Real Estate agentę ZINERĄ A. MACYS (kalba lietuviškai). Namų tel.: (732) 521-5556 arba (732) 521-1916. Centrinė New Jersey dalis yra puiki vieta gyventi tiek jaunoms šeimoms, tiek pensininkams. Geros mokyklos. Patogus susisiekiimas su prekybos centrais ir darbais. Gerai žinomos pensininkų namų bendruomenės.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and al criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: jstrimaitis@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujojoje vietoje - OHLERT-RUGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigai kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas pirmadieniais 9:30-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979. E-mail: laisvesziburys@aol.com

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Kasolinos MEMORIALS

66-86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282; 326-3150
-TAI MŪSŲ VIENITELĖ VIETA -
-GAUSI PARODY SALĘ -

KVEČAS JONAS 1933+1976

Klėtis, Aleknų kaimas, Viduklės valsčius, Raseinių apskritis. Išorės architektūrinėmis formomis iš ūkio trobesių lietuvių kaimui charakteringiausias yra klėtys. Apie jas rašytiniuose istoriniuose šaltiniuose žinių randama iš XII a. Klėtys buvo skirtos grūdams supilti bei įvairiam podėliui (drabužiams, audiniams laikyti). Seniau jose vasarą ir žiemą miegodavo jaunimas, o neretai būdavo vaišinamas ir brangus svečias. Klėtis ypač glaudžiai susijusi su gražiausiomis mergaitės jaunystės dienų svajomis.

Naujos finansų aferos

Vis išlenda naujos "Mažeikių naftos" aferos, iš kurių aiškėja, kodėl toks triukšmas buvo sukeltas dėl įmonės pardavimo amerikiečių kompanijai "Williams".

"Lietuvos ryto" teigimu, jiems pavyko sužinoti, kad per pastaruosius kelerius metus buvusio įmonės vadovo G. Kiešaus sprendimu, "Mažeikių nafta" už įvairias konsultacines paslaugas sumokėjo beveik 50

milijonų litų.

Aiškėja, kad nemaža dalis šių pinigų sumokėta už paslaugas, kurios nebuvo suteiktos, arba neturint reikiamų dokumentų, patvirtinančių sutarčių įvykdymą, taip pat mokant daugiau nei derėtų. Brangių konsultacijų "Mažeikių naftai" reikėjo sunkiausiai įmonei metu. 1996, 1998 ir 1999 metais įmonė dirbo nuostolingai. Šios išlaidos dar keliomis dešimtimis mili-

jonų padidino naftos įmonės veiklos sąnaudas ir nuostolius, kurie dabar dengiami valstybės lėšomis.

Gražiai tą istoriją išreiškė lietuvis humoristas Juozas Erlickas: "Didžiausia Lietuvos upė vadinasi Nafta. Galingu srautu ji išteka iš Mažeikių, srūva per visą Lietuvą ir, skirtingai nuo kitų upių, ne plėtėja, o siaurėja. Galų gale virsta šimtais mažų upelių ir dingsta amžinai žaliuojančiose kišenėse".

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$45.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra

Sudie, Sydney! Sveiki, Atėnai!

Baigėsi XXVII vasaros olimpinės žaidynės. Sidnėjus iškilmingai perdavė olimpinę estafetę Atėnams, kur už ketverių metų bus surengtos kitos žaidynės. Olimpiadą vainikavo įspindingas fejervertkas visame Sidnėje, kuris daugiau kaip dvi savaites buvo tapęs pasaulio sporto sostine.

Kaip ir olimpiados atidarymo šventė, atsiveikimas su žaidynėmis buvo labai spalvingas, kupinas originalių australiškų motyvų. Prasidėjusi valiūkišku klounų pasivažinėjimu, ceremonija pasiekė savo iškilmingumo viršūnę, kai Sidnėjaus meras Frank Sartor perdavė olimpinę vėliavą Tarptautinio olimpinio komiteto prezidentui Chuamui Antonijui Samaranch, o šis įteikė ją Atėnų merui Dimitri Avramopulos.

Prieš oficialias iškilmes į pagrindinę stadiono aikštę buvo įneštos visų 200 šalių, kurios dalyvavo Sidnėjaus olimpiadoje, vėliavos, o paskui jas atėjo ir sportininkai. Atlikus Graikijos ir Australijos himnus, atsiveikimo ir padėkos žodį tarė Sidnėjaus olimpiadų žaidynių organizacinio komiteto pirmininkas Michael Night bei Samaranch, padėkojęs australams už puikias žaidynes. „Tai buvo paskutiniosios žaidynės man kaip prezidentui. Ir jos negalėjo būti geresnės. Didžiuojuosi tuo ir esu laimingas, galėdamas paskelbti, kad jūs pasauliui surengėte geriausias iš visų buvusių žaidynių“, – sakė Samaranch, kurio žodžius palydėjo milžiniškos ovacijos.

Australijos sportininkai, tapę Sidnėjaus olimpiadų žaidynių čempionais, nuleido olimpinę vėliavą ir, dainuojant jaunajai australi Niki Webster, pamažu užgeso olimpinę ugnį – žaidynės tapo istorijos puslapiu.

Antroji iškilmų dalis tradiciškai buvo linksma ir spalvinga. Stadione pasirodė daugybė Australijos žvaigždžių. Tarp jų buvo ne tik savo geriausias dainas atlikę muzikantai. Kaip ir per olimpiados atidarymo ceremoniją, 115 tūkstančių žiūrovų gavo „suveirninį rinkinuką“ – pikniko dėžę – vadinamąjį „Esky“, kuriame buvo žiebtuvėlis, veidrodinis rutuliukas ir kitos smulkmenos, kurios padėjo kurti šventės nuotaiką stadione.

Lietuvos sportininkai, vilkėdami iš toli atpažįstamus žalius sportinių kostiumus, iš pradžių būriavosi atletų minios viduryje, o paskui pasklido po visus aikštės kampus.

Sidnėjaus olimpinės žaidynės tapo itin sėkmingos daugeliu atžvilgiu – pagal parduotus bilietus, marketingo ir rėmimo programas, savanorių talkininkų skaičių, transliavimo ir interneto ryšių apimtį, pasirengimo varžyboms tempus ir kita.

Spalio 1 d. australai didžiuliamiesi paskelbė, kad pralenkė visas iki šiol buvusias žaidynės pagal parduotų žiūrovams bilietų skaičių – jų išgyta net 87%, o į Sidnėje vykusias varžybas – net 91%. Iš viso buvo parduota 6,7 mln. bilietų, už kuriuos gauta 780 mln. Australijos dolerių. Vien per žaidynes buvo parduota apie 600 tūkst. bilietų. Prieš ketverius metus Atlantoje buvo parduota 82% visų bilietų.

Pagrindinė Sidnėjaus olimpiados arena – Olimpinių parką, kuriame vyko daugumos sporto šakų varžybos, iki spalio 1 d. aplankė 4,47 mln. žmonių, o absoliutus rekordas buvo pasiektas rugsėjo 23 d., kai jame buvo net 400 tūkst. žmonių.

Licencijų naudoti „Sidnėjaus-2000“ ženklą pardavimas taip pat atnešė rekordines pajamas – 420 mln. Australijos dolerių nuo 1997 metų. Olimpini simbolika pažymėta oficiali produkcija buvo parduodama ne tik visoje šalyje, bet ir kai kur užsienyje.

46 tūkst. Sidnėjaus olimpiadų žaidynių savanorių talkininkų darbo įvairių organizacinių darbų maždaug 5 mln. valandų. Tarp savanorių buvo paties įvairiausio amžiaus žmonių, o jaunimas iki 25 metų sudarė apie 20 proc.

Žaidynės buvo transliuojamos į 220 pasaulio šalių. Prieš ketverius metus Atlanto olimpiadą matė 214 šalių, o 1992 metais Barselonos žaidynės – 193.

Olimpiada išrašė naują puslapį interneto istorijoje – žaidynių metu oficialus puslapis www.olympics.com buvo aplankytas 9 milijardus kartų!

„Lietuvos galimybė tapti NATO nare priklauso ne vien nuo kariuomenės pasirengimo“

Interviu su brigados gen. JONU KRONKAIČIU, Lietuvos Kariuomenės vadu

Algimantas Kabaila: Nuširdus ačiū Jums, kad sutikote pasidalinti su mūsų skaitytojais atsakymais į kelis klausimus. Ypatingai esu dėkingas, kad šiam pokalbiui skiriate savo brangų laiką, nes numanau, kaip įtemptai tenka dirbti. Norėčiau pradėti klausimu, kokie Jūsų darbo pagrindiniai tikslai.

Gen. Jonas Kronkaitis: Į Lietuvą grįžau todėl, kad buvau įsitikinęs, jog mano vakarietiška patirtis bus naudinga besikuriančiai Lietuvos kariuomenei, bet nemanau, kad Lietuvoje nėra aukštos kvalifikacijos karininkų. Mano darbo pagrindinis tikslas – padėti sukurti profesionalias karines pajėgas, atitinkančias Lietuvos karinę strategiją. Kadangi vienas iš pagrindinių mūsų nacionalinės saugumo strategijos aspektų yra įsijungimas į kolektyvinę NATO gynybos sistemą, mes kuriame kariuomenę, kuri galės lengvai integruotis, o taip pat ir savarankiškai veikti teritorinės gynybos atveju. Ir integracijos, ir teritorinės gynybos srityse jau daug atlika. Dėl pasiektos pažangos karinėje srityje NATO vadovybė Lietuvą pripažįsta kaip pirmąją šalį kandidatę. Mūsų kariuomenės plėtros planus įvertino JAV kariniai ekspertai ir Tarptautinės gynybos patarėjų grupė, kurią sudaro aštuonių Aljanso šalių atsargos generolai, o pirmininkas yra keturių žvaigždžių Jungtinės Karalystės generolas, buvęs NATO Šiaurės Europos pajėgų vadas. Gavę jų teigiamus įvertinimus ir Lietuvos Gynybos tarybos pritarimą, pradėjome vykdyti dešimties metų planą. Pasiektais rezultatais esu patenkintas.

AK: Investuotojai visad sveria riziką. Kuo saugesnis kraštas, tuo mieliau į jį investuoja. Taip pat ir paskolos saugesniam kraštui teikiamos su mažesnėmis palūkanomis negu nesaugiam. Ar visi tai supranta, kad apsimoka gynybai skirti 2 ar ir 3 centus iš kiekvieno lito?

JK: Deja, daug kas to nesupranta. Laisvosios rinkos principai Lietuvoje dar irgi nesuprantami. Neįsivertinti ir efektyvūs resursų panaudojimas, nes komunistinė ekonomika rūpinosi užimtumu, o ne efektyvia veikla. Dabar iškilus problemai neieškoma jos priežasčių, bet pinigų, o jų niekada nebus gana. Pavyzdžiui, prieš savivaldos rinkimus viena iš partijų inicijavo akciją atimti 147 milijonus litų iš Krašto apsaugos ir juos duoti Švietimo ministerijai. Ta-

Gen. Jonas Kronkaitis

čiau mažai kam rūpi pasidomėti, kaip tie pinigai bus panaudoti, ar efektyvi yra pati švietimo sistema. Kalbant apie užsienio investicijas, dauguma visiškai nesupranta saugaus krašto privalumų ir komercinės perspektyvos. Kaip tik tuo ir naudojasi Lietuvos nedraugai arba vietiniai sukčiai. Puikus pavyzdys – akcinės bendrovės „Mažeikių nafta“ privatizavimas. Ši įmonė buvo paprasčiausiai žlugdoma, kad vėliau būtų galima beveik veltui nupirkti valstybei priklausančias akcijas. Tik dabar viešai pradėta kalbėti apie milijonus išgrobstytų pinigų. Vyriausybei priėmus ryžtingą sprendimą šią įmonę parduoti JAV kompanijai „Williams International“, daug žmonių manė, kad tai Lietuvai nenaudingas sprendimas. Jie dar nesupranta, kad Lietuvai išsilaivino nuo Rusijos valstybės kontrolės vienoje iš strategiškai svarbiusių šalies įmonių. Ką jau čia bekalbėti apie saugių sąlygų sudarymą Vakarų investicijoms... Lietuvos spauda dar nesugeba, o gal nenori, objektyviau analizuoti padėties ir informuoti visuomenę. Deja, yra korespondentų, kurie neįvertina informacijos tikslumo, kieno nors propagandą spausdina kaip faktą. Tokia propagandinė informacija suvedžioja Lietuvos žmones, todėl jie negali atitinkamai įvertinti ir užsienio investicijų svarbos Lietuvos ekonominiam augimui bei būtinų sąlygų Vakarų kapitalui.

Virš 90% lėšų, skiriamų krašto apsaugai, yra išleidžiamos Lietuvoje ir tai teigiamai įtakoja Lietuvos ekonomiką. Valstybės išdais išlaiko jaunos karius, kurie galbūt liktų bedarbiais. Tai irgi svarbus faktorius. Manau, kad du procentai arba du centai nuo bendrojo vidaus produkto lito tikrai ne per daug krašto apsaugai. Vakarų valstybės, kurios jau keletą metų mažina savo kariuomenės, gynybai išleidžiamą virš dviejų procentų. Atrodo, kad žmonės pamiršta, jog Lie-

tuvos kariuomenė dar tik kuriam ir ši valstybės sritis pradėta beveik nuo nulio. Taigi, NATO šalių 1999 metų vidurkis gynybos išlaidoms yra 2,5% JAV skiria 3,2%, Lenkija – 2,3%, o Lietuva – 1,14%. Neseniai viena Seimo narė per televiziją teigė, kad Lenkijos išlaidos krašto apsaugai yra tik 1% nuo BVP, o laikraštis dar labiau klaidino žmones rašydamas, kad Vakarų valstybės išleidžia 0,3%, tik Prancūzija ir Jungtinė Karalystė apie 0,8% nuo BVP. Iš tikrųjų Prancūzija skiria 2,8%, o Jungtinė Karalystė – 2,4% nuo BVP. 1999 m. Lietuva švietimo sistemai skyrė 5,9 karto daugiau lėšų negu krašto apsaugai, tuo tarpu Švedija – tik 1,3 karto. Lietuvoje vienam dėstytojui tenka apie 8 studentus, Švedijoje – 12, Vokietijoje – 15, o Austrijoje – net 26 studentai. Be to, dėmesio vertas ir kitas palyginimas. Lietuva krašto gynybai išleidžia 116 Lt skaičiuojant vienam asmeniui, o alkoholiniams gėrimams 700 Lt. Žodžiu, nesvarbu, kokius rodiklius lyginsime, Lietuvos išlaidos krašto apsaugai yra nuoseklios, neperžengiančios realių galimybių.

AK: Ar Lietuvai yra realios galimybės tapti pilnateise NATO nare?

JK: Lietuva turi galimybę tapti NATO nare, bet ši galimybė priklauso ne vien nuo kariuomenės pasirengimo. Būtina, kad tokį norą ir pasiryžimą turėtų valstybės piliečiai. Pastaruoju metu žiniasklaidoje skelbiama statistika rodo, kad tik mažiau kaip pusė lietuvių nori, jog šalis integruotųsi į šią kolektyvinę gynybos sąjungą. Įdomu, kad jaunesni ir labiau išsilavinę lietuviai labiau remia narystės idėją. Tai rodo, kad dar trūksta aiškinamosios informacijos. Vadinas, žmonių nuomonę gali įtakoti ir užsilikusi sovietinė propaganda prieš NATO. Nemažai žmonių yra įsitikinę, kad NATO narystė Lietuvai labai daug kainuos, be to, ji mūsų negins. Tai akivaizdžiai antikarietiškų pozicijų skleidžiamo melo įtaka. Esu įsitikinęs, jeigu Lietuvos valdžia laikysis pasirinktos užsienio politikos krypties ir įtikins piliečius, kad NATO yra pigiausias ir efektingiausias būdas garantuoti krašto saugumą, būsimieji kviešti deryboms 2002 metais. Tačiau iki to laiko turime įrodyti Aljanso šalims, kad ryžtingai laikomės integracijos skirdami krašto apsaugai užtekintai lėšų, kad būtų įgyvendinta planuota reforma. Mūsų paskaičiavimu reikalinga suma 2001 m. ir yra

tie 2% nuo BVP.

AK: Dažnai girdžiu nusiškundžiant, kad Lietuva atsilieka nuo Latvijos ir ypač nuo Estijos. Kaip Jūs vertinate Lietuvos pasirengimą į NATO narystę, lyginant su mūsų Baltijos kraštų kaimynais.

JK: Kažkodėl ir Lietuvoje dažnai laikomasi panašios nuomonės. Iš tikrųjų Lietuvos karinis pasirengimas yra vertinamas geriausiai iš visų galimų šalių kandidačių. Tokį įvertinimą pateikia įvairūs šaltiniai. Bet atkreipkime dėmesį, kad ne Lietuvos kariuomenė yra NATO kandidatė, o Lietuva. Mes atsiliename nuo Estijos ekonomikoje, todėl jos išlaidos krašto apsaugai viršija Lietuvos, tačiau Lietuva turi kitų pranašumų ir galutiniai vertinimai rodo, kad mūsų šalis yra stipriausia kandidatė. Beje, turime ir diplomatinę problemą. Mūsų ambasadoriams Berlyne, Londone ir Paryžiuje niekaip nepavyksta užsitikrinti tų valstybių politinės paramos. Kita vertus, Vokietija ir Jungtinė Karalystė karinėje srityje yra mums palankios ir teikia daug pagalbos. Šiuo metu man neramu, kad apklausa rodo, jog mažiau kaip pusė šalies piliečių pritaria NATO narystei. Nesvarbu, kaip mes sutvarkysime kariuomenės reikalus, jeigu norinčiųjų stoti į NATO skaičius nepakils bent iki 60 proc., į Aljansą nebūsime pakviesti. Norint pasiekti tokį procentą, reikia vieningų valstybės vadovų ir politikų pastangų, aiškinant narystės pranašumus. Tai jau ne vien kariuomenės darbas.

AK: ELTA rugpjūčio 4 d. laikraščio santraukoje iš „Lietuvos žinių“ duoda tokią informaciją: „Pabrėsdami poligone oficialiai baigėsi tris savaites trukęs šaudymo instruktorių apmokymus naudotis pusiau automatiniais šautuvais M-14. Naudotis Jungtinių Valstijų dovanotais ginklais lietuvių karius mokė JAV specialinių oro desanto pajėgų kariškiai. Amerikiečiai dovanavo mūsų kariuomenei 40 tūkst. ginklų ir amunicijos už maždaug 100 mln. litų“. Žinau, kad ta dovana buvo Jūsų pastangų vaisius. Ar Lietuva yra gavusi dovanai ir kitokios ginkluotės? Kokios, jei tai ne paslaptis?

JK: Iš JAV esame gavę 40 tūkst. šautuvų M-14. Tai labai taiklus šautuvas, jis jau perduotas Savanorių pajėgoms. Dabartinė tokio šautuvo kaina pagal katalogą yra 1089 JAV doleriai. Pagal teritorinės gynybos koncepciją didelė dalis šių šautuvų bus modifikuoti į snaiperinius ginklus. Dovanos vertė virš 170 mln. Lt. Taip pat gavome ir šovinių. Švedija greitai (mukelta į 4 psl.)

Kagėbistų apsuptyje Lietuvoje, 1986 m.

JUOZAS KOJELIS

8

(pradžią nr. 31)

Aparatą pareguliuoju, prijungė prie elektros ir plokščių paviršiumi pradėjo braukti nuo pasmakrės iki kojų padų. Aparatas buvo jautrus. Kai braukė virš švarko viršutinės kišenaitės, pasigirdo čirškimas. „Išimk“, įsakė. Ten buvo šokių programos ir po žeminio traukinio bilietėliai. Daugiau aparatas niekur nereagavo. Civilis labai kruopščiai tikrino pinigine, nors prieš keliolika minučių buvo tikrinęs, ir bilietus, ir kitus dokumentus, išimtus iš apatinės švarko kišenės. Mačiau kagėbisto veide nepasitenkinimą. Matyt, tikėjosi kitokių rezultatų.

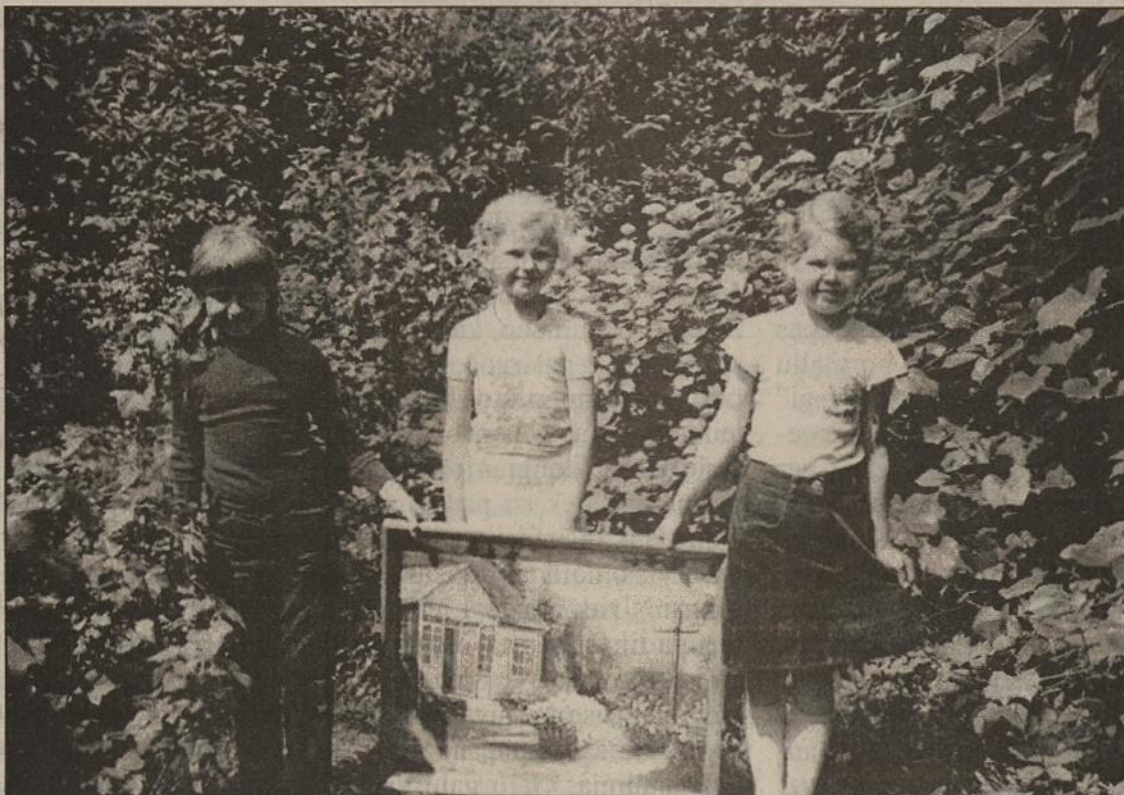
Palikome su civiliu dviese. Aš dėliojau si daiktus į kišenes ir, sukaukęs visas rusų kalbos žinias, paklausiau:

„Skaizite požalsta, počemu tolko menia?...“ – ir, neberasdamas žodžių, perbraukiau save nuo galvos iki kojų.

„Prikaz“, atsakė. Matydamas, kad aš šiek tiek moku rusiškai, pradėjo aiškinti, kad jis čia niekuo dėtas, tik vykdo kas įsakyta.

Išėjęs iš kambarėlio, už tvorelės pamačiau vaikščiojantį iš Vilniaus atvykusį Tada. Paprašiau Emutę palydėti prie tvorelės, kad galėčiau su juo atsiveikinti ir pasakyti, kad viskas gerai.

Kai įlipau į šveicarų lėktuvą, nejučiau jokių palengvėjimo. Žinojau, kad ten palikau baisią priespaudą ir išsivežu didį skausmą. Skridamas svarsčiau, ar Lietuvos žmonės irgi jaučia skausmą.

Sesers Elenos anūkės (dvi iš dešinės) padovanojo tėvų sodybos padidintą nuotrauką, kurioje matomas gonkelis

Manau, kad ne tokį didelį, tik jį savo apsilankymais paaštrina iš-eiviai. Tada jie žiūri į Vakarų, kaip į išsigelbėjimą. Bet kaip jie supras Vakarų, jei kada nors prakiurs „geležinė uždanga“? Mums, kad suprastume, reikėjo Vakaruose pagyventi bent 10 metų.

Kai šiandien kas Lietuvoje ar iš Lietuvos atvažiavusiųjų Amerikon pasako, kad „buvo geriau tarybiniais laikais“, mane šiuurpas nukrato. Kokia trumpa žmonių atmintis! Tik viena paguoda, kad taip sakantieji nesiveržia į „tarybinę tėvynę“, Maskvą, bet legaliais ir nelegaliais keliais veržiasi į Ameriką. Kilnus rusas, žmogaus teisių gynėjas akademikas Sergej Kovaliov už „gerus tarybinius laikus“ lietuvių tautos atsiprašė. Kada atsiprašys tie lietuviai, kurie dar ir šiandien tebesilgi sovietinių tualetų smarvės!.. (pabaiga)

JAV valstybės sekretorė Madeleine Albright spalio 2 d. kritikavo Izraelio dešiniojo opozicijos vadovo Ariel Sharon apsilankymą šventyklos kalne Jeruzalėje, po kurio kilo smurto banga ir žuvo mažiausiai 30 žmonių. JAV pareigūnė taip pat sakė artimiausiu metu neketinanti vykti į Artimuosius Rytus. "Tai aiškiai sutrukdė (taikos procesui)", po susitikimo su Prancūzijos prezidentu Jacques Chirac apie A. Sharono žingsnį žurnalistams sakė M. Albright.

Jugoslavijos prezidentas Slobodan Milošević atmetė Rusijos pasiūlymą tarpininkauti Jugoslavijos rinkimų krizėje, suteikdamas impulsą naujai gatvės protestų bangai, pranešė opozicijos šaltiniai. Opozicija paragino boikotuoti visas valstybines institucijas, taip pat pradėti pilietinio nepaklusnumo kampaniją, siekdama priversti S. Miloševićų, kurį Vakarai kaltina dėl dešimtmetį trukusių Balkanų karų, taikiai pasitraukti po pralaimėjimo rugsėjo 24 d. vykusiuose rinkimuose.

Jugoslavijos opozicijos organizuojama blokada ir pilietinio nepaklusnumo kampanija prieš prezidentą Slobodaną Miloševićų spalio 2 d. prasidėjo vangiai: vos kelios Belgrado priemiesčių gatvės buvo užblokuotos šiukšlių konteineriais. Pietiniame Bracės Jerkovic ir rytiniame Karaburnos mikrorajonuose tamsios, šlapios nuo lietaus gatvės buvo užblokuotos šiukšlių konteineriais, betoniniais gėlių vazonais ir statybinėmis medžiagomis. Taip pat buvo užblokuotas pagrindinis kelias į vakarinį Žemumoni priemiestį.

Maskva galiausiai bus priversta pradėti taikos derybas Čečėnijoje. Tokia nuomonė pareiškė čečėnų sukilėlių vadas Aslan Maschadov interviu, kurį spalio 2 d. išspausdino Prancūzijos laikraštis "Liberation". Pasak Prancūzijos žurnalisto, šis interviu buvo paimtas asmeniškai. "Rusai nesėkmingai vėl mėgina panaudoti visus veiksmų variantus, kaip ir per ankstesnį konfliktą", pareiškė A. Maschadov.

"Lietuvos galimybė tapti NATO nare priklauso ne vien nuo kariuomenės pasirengimo"

(atkelta iš 3 psl.)

dovanos dar keliasdešimt milijonų šovinių. Buvo bandymų šią dovaną užblokuoti, bet mums pasisekė. Gauta ir kitokios ginkluotės: pora tūkstančių kulkosvaidžių ir kelių milijonų vertės laivai iš Vokietijos. Švedija dovanojo keletą šimtų prieštankinių pabūklų. Regioninio oro erdvės stebėjimo centro įrengimas buvo finansuojamas JAV. Norvegija šiam centrui padovanojo administracijos pastatą. JAV pinigais perkame naujausios technologijos ryšių įrangą. Ši rudenį iš Vokietijos gausime daugiau negu šimtą šarvuotųjų, taip pat siūloma sraigtasparnių bei kitų mums reikalingų ginklų. Lietuvos karininkų komanda vyks į Vokietiją, kad juos įvertintų. Užporos mėnesių iš Švedijos gausime ginklų, automobilių, radarų ir kitokios įrangos, būtinus dviems priešlėktuviniams batalionams. Taip pat bus padovanota daug šautuvų, prieštankinių raketų, medicininės įrangos pėstininkų batalionams ir stacionarinė poliklinika mokymajam pulkui Rukloje. Danija ruošia mūsų artileristus. Dešimt samdytų vertėjų bus apmokyti Danijoje, kurie po to vers artilerijos vadovėlius į lietuvių kalbą. Šiam darbui jau padovanoti kompiuteriai. Visko ir nesuminėsiu, bet akivaizdu, kad mus vertina kaip patikimus partnerius, vertus paramos. Gaudami NATO šalių dovanas mes galime valstybės skiriamas lėšas naudoti Lietuvoje, gerinant kovinių karių pasirengimą, jų tarnybos sąlygas, kuriant naujas dar-

bo vietas krašto apsaugos sistemoje.

AK: Jūs daug prisidėjote prie Lietuvos pasiruošimo NATO narystei. Kada Lietuvoje perėmėte Krašto apsaugos viceministro pareigas?

JK: 1997 m. kovo mėnesį su kolegomis Romu Kilikausku, JAV Oro pajėgų atsargos pulkininku, ir Algiu Garsiu, JAV Jūrų pajėgų atsargos pulkininku, atvykome į Lietuvą. Aš buvau paskirtas Krašto apsaugos viceministru, A. Garsys – KAM generaliniu inspektoriumi, o R. Kilikauskas – Vidaus reikalų viceministru.

AK: Ar planavote tapti Lietuvos Kariuomenės vadu būdamas JAV-jose? Nuo kada einate šias pareigas?

JK: Niekada nei planavau, nei tikėjau tapti viceministru, o apie Kariuomenės vado pareigas net nepagalvojau, kol prezidentas Valdas Adamkus asmeniškai man nepasiūlė. Kariuomenės vadu tapau 1999 m. liepos 1 d.

AK: Atleiskite, bet noriu Jūsų paklausti keletą asmeniškų klausimų. Konkretiškai kokios Jūsų materialinės sąlygos dirbti Lietuvoje? Prieš tai dirbote JAV-jose. Būdamas JAV-jų atsargos karininku, turėjote progos dirbti karinėje pramonėje. Ar galima palyginti Jūsų atlyginimą JAV-jose su dabartiniu?

JK: Iki 1997 m. kovo 1 d. dirbau raketų gamybos įmonėje. Žmona Rūta dirbo draudimo

įmonėje. Mano alga JAV buvo maždaug 9 kartus didesnė negu dabartinė – 4725 Lt. per mėnesį, iš kurių po valstybinių mokesčių gaunu 3118 Lt. Tačiau į Lietuvą grįžau ne dėl algos, todėl nesiskundžiu. Kol kas mano atlyginimas padengia tarnybinio namo nuomą ir daug kitų išlaidų. Įdomu, kaip bus kitais metais, kadangi nuo sausio mėnesio vien namo nuoma viršys mano algą 1080 Lt. kiekvieną mėnesį. O kur dar komunalinės paslaugos, vanduo ir apšildymas. Gyvename valstybei priklausančiame "Alytaus name" lyje". Tai sovietmečiu pagamintas surenkamų konstrukcijų namas. Rusų ambasadorius jį pavadino "traktoriisto namu", bet mums su žmona pakanka. Žinoma, jis netinka svečių priėmimams, ypač iš užsienio, bet jie supranta esamą padėtį.

AK: Atidžiai stebėdamas Lietuvos įvykius iš tolo, matau Jūsų didelį įnašą į Lietuvos saugumą ir nepriklausomybės išsaugojimą. Kiekvienam turėtų būti akivaizdu, kad Lietuvos galimybė tapti NATO nare yra didesnė, kai valstybės pasiruošimui ir planavimui dirba karininkai, turėję patirtį JAV-jose. Iš kokių Lietuvos sluoksnių jaučiate paramą ir dėkingumą? Ar yra ir priešingai nusiteikusių ir jei yra, ko jie siekia?

JK: Jaučiu nuoširdų tremtinių, buvusių kalinių ir partizanų palaikymą. Dauguma čia gyventi sugrįžusių lietuvių iš Vakarų taip pat mane remia. Garbingo amžiaus, nukentėjusių nuo sovietų teroro, lietuvių nuoširdumas man yra pakankama moralinė parama, nors kartkartėmis ir jaunimas, net vaikai, parodo savo pritarimą. Daug pa-

ramos sulaukiu iš dabartinių Lietuvos karininkų, tačiau netrūksta ir priešingai nusiteikusių. Daugiausia tai sovietiniai nomenklatūrininkai, todėl jų nusiteikimas nestebina. Kartais jų kritika būna labai asmeniškai ir peržengia bet kokio mandagumo ribas. Viena Seimo narė, pasisakydama savo apygardoje, baiminosi, kad man neiškristų dantys, kai ji su manimi kalba. Nepamenu, kad būčiau kada nors su ja kalbėjęs, o ir dėl dantų neturiu problemų. Straipsniai laikraštyje "Kauno diena" mane puola dėl Lietuvos kariuomenės "valymo" nuo sovietų karininkų. Rašoma, jog Lietuvos Kariuomenės vadas – amerikonas, nors aš esu lietuvis. Kita vertus, kariuomenėje visi pulkininkai yra tarnavę sovietų armijoje. Nemažai iš jų dėl įvairių priežasčių paliko tarnybą, kadangi kariuomenėje turi būti tvarka, pareigingumas, ištikimybė. Manau, kad labai svarbūs yra sąžiningumo, vieningumo ir pilietiško kriterijai. Šiuo metu Lietuvos kariuomenėje vyksta reforma, todėl aš siekiu, kad visi karininkai, norintys tarnauti, ją remtų. Dauguma lietuvių karininkų atitinka minėtus reikalavimus. Negaliu pasakyti, ko siekia, kurie šmeižia ir mane, ir Lietuvos kariuomenę. Vis dėlto tokio elgesio pasekmė aiški – sumažės mūsų galimybės prisijungti prie NATO. Žinoma, yra tokių, kurie kaip tik ir nori šito. Jie tikslingai skleidžia dezinformaciją apie NATO.

AK: Kaip užsienio lietuvių galėtų prisidėti prie Lietuvos valstybės stiprinimo ir saugumo?

JK: Manau, kad užsienio lietuvių galėtų prisidėti įvai-

riais būdais, bet svarbiausia – prasti, kas dabar vyksta Lietuvoje. Pirmiausia, čia tebevyksta informacijos ir dezinformacijos karas dėl įtakos sferų. Užsienio lietuviai turi suprasti, kad jų giminės yra paveikti tos dezinformacijos. Mane stebina, kad gimtinėje besilankantys užsienio lietuviai taip pat paveikiami tos propagandos bei melo. Kad paprasti provincijos žmonės tiki tuo melu, manęs nestebina. Tačiau išsilavinę vakariečiai turėtų suprasti, jog nei vienas kolaborantas Lietuvoje dar nėra nuiteistas, ir tie, kurie bendradarbiavo su sovietais ir skleidė jų propagandą "Pravdoje", "Tiesoje", "Komjaunimo tiesoje", neišgaravo iš Lietuvos. Mane labai neramina stiprėjanti tendencija politiškai išnaudoti žmonių nepasitenkinimą ekonomine padėtimi. Viena partija dalina anketas, kuriose tauta raginama nurodyti kaltuosius dėl žmonių "blogos" padėties. Man tai primena čekistų sudaromus liaudies priešų sąrašus 1941 metais. Tada į sąrašus patekė lietuvių buvo ištremti arba sušaudyti. Neramu, kai stiprėja antisemitizmas. Žodžiu, demagogai kaltina tuos, kurie stengiasi padėti Lietuvai išeiti iš labai sudėtingos padėties. Atrodo, kad herojai lieka tie, kurie kolaboruodami ir apgaulinėdami sunaikino Lietuvą. Suprasdami dabartinę padėtį užsienio lietuviai gali prisidėti atstatant ne tik Lietuvos ekonomiką, bet ir moralines vertybes. Kaip tai padaryti, kiekvienas turi pats spręsti. Bet kokia pagalba bus sveikintina.

AK: Dar kartą nuoširdus ačiū Jums už Jūsų brangų laiką, kurį skyrėte šiam pokalbiui.

Prie Baltijos jūros

V. Magio nuotr.

Tabako fabriko griuvėniai tapo moderniais mokslo rūmais

Kauno centre Ožėškienės gatvėje per šešis mėnesius buvusio tabako fabriko "Kova" vietoje iškilo modernus, šiuolaikiškai drąsus Tarptautinės aukštosios vadybos mokyklos (ISM) pastatas. Pirmosios Lietuvoje tarptautinės vadybos mokyklos projektavimą ir statybą finansavo Norvegijos plėtros fondas. Apgruvusio, keletą metų nebenaudoto pastato, ant kurio stogo jau augo krūmai, rekonstrukcijos ir pritaikymo projektą kūrė Algimanto Kančo studija. Iš 1923 metais pradėto, sovietmečiu praplėsto fabriko liko tik išorės

sienos ir perdangos. Visų iki šiol 3000 kv. m plote atliktų darbų sąmata – 5,5 mln. litų. Pastate išsaugotos skliautuotos raudonų plytų lubos, laiptus laikčios masyvios plieninės sijos, kurios importuotos kompanijos "Krupp" buvo dar prieš karą iš Vokietijos. Norvegai liko labai patenkinti lietuvių statybininkų darbu, lietuviškais statybinėmis ir interjero medžiagomis, baldais. Pasak Algimanto Kančo, lietuvių įrodė, kad gali dirbti puikiai, jei jų nevaržo pinigų trūkumas.

Lietuvos rytas

Religinis šurpių matmuo

PRANAS VILDŽIŪNAS

1

Šiurpės – ir šiandien vien tarp miesto vaikų tebetarpstantis pasakojamosios tautosakos žanras. Šios kraupios istorijos populiaresniaus tarp 8-12 metų vaikų. Daugelyje religijų tai iniciacinis amžius. Būtent šitokio amžiaus vaikams perduodami mitai ir kitos slaptosios žinios. Kitaip tariant, vaikas tampa tikru religinės bendruomenės nariu. Jis ima funkcionuoti jau ne tik kaip socialinis, bet ir kaip religinis vienetas. Mūsų "vakarėjančios" visuomenės atveju gaunamas atvirkščias variantas. "Šiurpinis" amžius yra riba. Jam pasibaigus religinis aktyvumas, užuot tapęs intensyvus ir visavertis, baigiasi. Vaikas pamažu virsta normaliu paaugliu, o vėliau ir suaugusiuoju, kurio "kvaili prasimanymai" jau nebedomina. Trumpai tariant, vyksta desakralizacijos procesas. Buvę tikri pasakojimai virsta parodijomis. Jie visiškai pakeičiami. Dar vakar juodosios rankos bijojęs trylikametis po metų ar netgi mažiau krizės pasakodamas istorijas apie... tarakoną! Juodosios rankos čia jau nebebus, tarsi pasakotojas jos nė nežino. Šaipomasi jau iš visai kitų dalykų, istorijoje veikia kiti herojai. Tikrieji pasakojimai lieka tikintiesiems. Anot M. Eliadės, modernusis žmogus, atitolęs nuo archetipų ir simbolių, nugrimzta į susitapatinimą su pasauliu, t.y. vergystę jam. Vienintelis būdas atgauti tikrąjį žmogiškumą – grįžti prie archetipų paveldo. Tobulas žmogus – religinis žmogus. Jis tebeglūdi kiekvieno žmogaus sieloje. O per vaikus atsiskleidę archetipai yra ypač reikšmingi, nes kartais galima būti visiškai tikram, kad vaikas nebuvo tiesiogiai susipažinęs su tradicija.

Mitologinių sakmių, padavimų ir šurpių paralelės

Kai kurios šurpės savo turiniu gerokai primena mitologines sakmes, taip pat turi nemažai bendrų bruožų ir su padavimais. Į šurpių repertuarą yra perėjusios ir kai kurios sakmės apie numirėlius. Apskritai žemiškojo ir mitinio pasaulių sandūra, veiksmo vieta, laiku ir kai kuriais kitais kūrinių struktūros elementais šurpės ir mitologinės sakmės sutampa. Kaip ir sakmėse bei padavimuose, šurpėse viskas vyksta savoje, namų aplinkoje. Susitikimo su mitiniu pasauliu laikas ir kartais erdvė mitiškai ypatingi – veiksmas vyksta naktį, kartais vidurnaktį, kapinėse, miške ir pan. Tačiau vietos klausimas yra komplikotas. Gana dažnai viskas vyksta namuose, bute, rūsyje ar kitoje visiškai įprastoje vietoje. Tai šurpes suartina su padavimais, nes padavimuose nėra jokio erdvės ypatingumo. Šurpėse, kaip ir padavimuose bei sakmėse, žmogus nenumano, kad atsitiks kas nors nepaprasto, todėl būna užkluptas nepasiruošęs. Herojus, dažniausiai vaikas, paprastai nesupranta mitinių reiškinių esmės, išskyrus būrimų – Pikų damos kvietimų ir pan. – atvejais. Vėl matome tam tikrą šurpių ambivalentiškumą – jos turi bendrų bruožų tiek su mitologinėmis sakmėmis, tiek su padavimais. Šurpėse, kaip ir padavimuose, žmogus yra beveik nesusijęs su mitiniu pasauliu. Susidūrimų metu padarytos klaidos yra lemtingos. Kaip ir sakmėse, šurpėse antgamtinis pasaulis yra priešiškas žmogui, sušvelninti pasekmes galima tik žinant jo taisykles. Tačiau yra nemažai šurpių, kuriuose, kaip ir padavimuose, mitinio pasaulio būtybės taip pat priešiškos, tačiau stengiasi suteikti žmogui šansą – jį tris kartus perspėja ko nors nedaryti ir pan. Visuose trijuose žanruose suklydimas ar pralaimėjimas baigiasi mirtimi. Beje, šurpės, kaip ir sakmės, pasakojamos tik tam tikru laiku – vakare, kai tamsu, kartais net užgesinus šviesą arba tik užsidedus žvakę.

Kyla klausimas, kodėl šurpės su retomis išimtimis yra žinomos

tik miesto vaikams. Galbūt todėl, kad kaime dar nėra visiškai išnykusi pasakų sekimo ir sakmių pasakojimo tradicija. Miestuose, kur mamos nebegąsdina savo mažylių maumais ir baubais ir nebeseka pasakų, susidarė tinkamos sąlygos atsirasti anksčiau lyg ir nežinotam vaikų folkloro žanrui. Šurpių virtimas parodijomis šiek tiek primena mitų desakralizacijos procesą, kai, susilpnėjus tikėjimui vaizduojamų įvykių tikrove, sąmoningai palinkstama į meninę kūrybą. Jo metu mitiniai herojai keičiami rūdimis, kandimis, silkės galvomis ar kitais visiškai žemiškais ir paprastais dalykais. Prarandamas kai kuriose šurpėse esantis etnografinis tikslumas, erdvė tampa neapibrėžta ir sąlygiška. Galima nesunkiai atpažinti daugelyje kultūrų užfiksuotą vyksmą. Beveik neabejotina, kad vaikai viso to iš niekur nenusižiūrėjo. Tai savaimingas procesas, leidžiantis spėti apie archetipinę šių kūrinių kilmę. Be abejo, šiai hipotezei pagrįsti reikalingi nuodugnėsi tyrimai, tai viso labo preliminarinės išvados.

Juodoji ranka

Ko gero, pats paslaptįingiausias ir reljefiausias šurpių personažas yra juodoji ranka. Tai tiesiog ranka, ir viskas, visiškai neaišku, ar ji kam nors priklauso. Tiesa, užrašyta keletas šurpių, iš kurių konteksto galima spėti ją vis dėlto kažkieno esant. Vienoje jų pasakojama: "Tada tėvas imsis to dalyko. Pasiėmė kirvį. Guli gulį. Žiūri - lova juda. Iš už sienos tiesiasi juoda ranka, graibsto. Jis ėmė ir nukirto tą ranką". Tėvas kažkam nukirto ranką. Šis faktas lyg tvirtintų, kad ji kažkieno. Šurpėse juodoji ranka kartais reziduoja už užuolaidų: "Jis pamatė, kad iš užuolaidų tarpo kyšo ranka ir moja jam priet". Nenumaldomai kyla mintis, kad ir šiuo atveju ranka turi kažkam priklausyti. Šią prielaidą savotiškai patvirtina Kybartuose užrašytas pasakojimas: "Viena mergaitė labai mėgo groti pianinu, bet mama jai nuolat sakydavo, kad ji niekada negrotų baltu pianinu."

(bus daugiau)

ASF "Godspell" - nuostabus spektaklis

Alfonsas NAKAS

Alabamos Šekspyro Festivali (Alabama Shakespeare Festival - ASF), Montgomery, AL, vėl aplankiau rugsėjo 16-tą. Su ekskursija, kartu su 11 Sunny Hills lietuvių. Didžiajame Festivalio teatre gėrėjoms veikalui, pavadintu *Godspell*. Programoje paaiškinta, kad veikalas buvo sukurtas ir New Yorke statytas John-Michael Tebelak'o, su Stephen Schwartz'o muzika ir naujais tekstais. Čia, ASF, pastatymo režisierius ir choreografas - Kent Gash.

Žodžio "Godspell" nėra jokiam žodyne, įskaitant ir didį Websterį. Žodis *spell* - daugiareikšmis. Iš veikalo turinio galima suvokti, kad tinkamiausias jo pavadinimas lietuviškai

būtų *Dievo apžavai*, ar gal *Dieviški burtai*. Tiek to. Galima palikti ir neišvertus - *Godspell*.

Veikalo tekstai - krikščioniškos evangelijos bei dešimt Dievo įsakymų. Iš 15 veikalų tik du atlieka vaidmenis trijų biblinių asmenybių: Jėzų vaidina Joey Sorge, o Joną Krikštytoją ir Judą - Mark D. Espinoza. Visi kiti veikėjai pavadinti jų pačių vardais (tik vardais, ne pavardėmis).

Veikėjų apranga - kaip Amerikos studentų: vieni su megztiniais, kiti vienmarškiniais, apsiavę populiariais sportiniais batais; kai kurios merginos dekoltuotos. "Jėzus", jau minėtas Joey Sorge (pilna-

"Jėzus"-Joey Sorge (stovi III eilėje), solistė Stacey Sargeant (antroji iš d.) ir kiti "Godspell" aktoriai

kraujis aktorius, Actors Eguity narys, vaidinęs NY Off Broadway ir kitur, ASF debutantas), žiūrovo dėmesį pelno saikingais gestais, švelniu "krikščionišku" balsu. Jį iš kitų išskiria baltas megztinis su ant krūtinės išsiuvinėtais ženklais (jų neaprašinėsiu, žr. nuotrauką). Pradžioje, su švieselėmis ant kaktų, padangėje mirkčiojant žvaigždėms, visas kolektyvas šoka labai įdomų šokių, juosiami plonų, ryškių baltų virvių. Tarp tų virvių jie kelis syk susinarplioja, bet vėl ir vėl lengvai iš tų rezginių išsivaduoja. Turbūt tai reiškia dieviškųjų burtų mįslę? Prasideda žmogiškųjų silpnųjų interpretavimas. Vieni bando vogti, kiti paleistuvauti ir kitas nedorybes atlikinėti. Prie visų nuodėmių tuoj prisiartiną "Jėzus", nedorus veiksmus sudraudžia, net fiziškai sulaiko. Visi jo klauso, jo autoritetą gerbia, betgi žmonės - silpnuoliai, jie vėl ir vėl linksta vis prie naujų nuodėmių. Visa tai atliekama perdėm impresyviai, viskas su gera humoro doze. Veikalas padalintas į du ilgus, beveik po pusantros valandos trukmės veiksmus. Abiejuose veiksmuose atliekama po aštuonias dainas-giesmes ir apstu

baileto gabalėlių. Negalėdamas visų muzikinių numerių įvardinti, paminėsiu vieną dainą iš pirmojo veiksmo: "Day by Day". Prie jos pažymėta, kad atlieka "Stacey and All", t.y. solistė ir kolektyvas. Čia publika iki sielos gelmių sužavėjo solistė Stacey Sargeant, dar jauna, Brooklyne gimusi, vaidybos ir dainavimo studijas baigusi, pilnakraujė aktorė ir dainininkė. Buvo ir daugiau kartu su kolektyvu gražiai dainuojančių solistų, bet Stacey labiausiai visus sužavėjo. Aplamai žavėjo, stebino, juokino tos visos daromos "nuodėmės", jų interpretavimas, visų veikėjų vaidybinė darna, ansambliskumas. Nepajutome, kaip nelauktai pirmas veiksmas baigėsi, o pertrauką nuo scenos paskelbė aktoriai ėmė plūsti į publikos eiles ir tempti žmones ant scenos su jais šokti...

Antrasis veiksmas, po vėl daugelio juokingų ir rimtesnių epizodų, baigėsi "Jėzaus" mirtimi. Sakyčiau - nukryžiuvimu, bet kryžiaus nebuvo. "Jėzų" pastatė prie sienos scenos gilumoje, priėjo išskėstas jo rankas. Po liūdnuo ceremonijų jo galva nusviro, sceną perplaukė tirštų "dūmų" debesys ir, raiš-

kiai atlikę kūno nuo "kryžiaus" nuėmimo ceremoniją, centriniu teatro salės taku bene šeši vyrai-aktoriai jį išnešė iš salės. Aktoriaus sugrįžus nusilenkti, ilgai, ilgai atsistojusi publika plojo.

Kaip visada po antros valandos savaitgalio spektaklio, du ar trys aktoriai sugrįžta į sceną, leidžia publikai apie spektaklį užduoti klausimus, į kuriuos mielai atsakinėja. Tai sena ASF tradicija. Deja, autobusu atvažiuavę su ekskursija, šią vasarą ne karto to malonumo nepatyrėm, nes esame raginami kuo greičiau išvykti namo...

ASF 2000-ųjų metų sezonas artėja į pabaigą. Dar pora veikalų tebekartojami, bet, kol mano rašinys pasieks skaitytojus, jau viskas bus prie galo. Už kelių savaitių parašysiu apie 2001-ųjų repertuarą, kurį jau turiu savo rankose.

P.S. Pamiršau paminėti, kad, pirmajam veiksmui bevykstant, visi aktoriai gavo po raudoną, ping-pongo sviedinuko dydžio balionėlį, kurį kiekvienas užsipustė ant nosies (tai matyti ir nuotraukoje). Vėliau, antrajam veiksmo, tuos balionėlius nusiėmė. Neteko sužinoti, ką šis "papošalas" vaidavo...

Iš k.: akt. Sara Inbar, Josh Tower ir Kenny Williams

Sielos virpesiai ir scenos lentos

Nuo rugsėjo pradžios Lietuvos Nacionalinio dramos teatro Vilniuje direktoriumi paskirtas aktorius Vytautas Rumšas. Teatro meno vadovas Egmontas Georgas Jansonas su naujuoju direktoriumi jau paskelbė būsimuosius teatro planus. Apie juos Vaidas Jauniškis ir kalbasi su Vytautu Rumšu.

- Kaip įsivaizduojate, kas yra Nacionalinio teatro direktorius? Ar jis turi rūpintis ūkiu, gamyba, trupės išlaikymu, ar ir menu?

- Kol kas Lietuvoje tokia košė, kad nemanyčiau, jog būtų gerai, jei teatrui vadovautų žmogus iš fabriko ar banko. Dar nėra Teatro įstatymo, kuris apibrėžtų labai aiškius rėmus, kas yra teatras, kokia jo valdymo struktūra, iš kur jis gali gauti pinigų, kokia jo vieta mūsų visuomenėje. Su Teatro įstatymu ir bankininkui būtų lengviau valdyti teatrą.

Bet dabar, kol tvyro anarchija tiek žmonių galvose (ir jie nekalti), tiek ekonomikoje, tvarkytis pagal komandas "Ramiai!", "Dešinėn!" negalima. Šiuo metu teatrui reikalingi žmonės, kurie būtų šiek tiek idealistai. Kitaip teatre būtų tik kalami pinigai. O mūsų tandemas su Egmontu Jansonu, manau, yra neblogas. Jis nemažai nugyvenęs, daugiau už mane matęs, daugiau supratęs, o aš esu teatre nuo 1973 m. Tandemas suteikia šiek tiek idealizmo - gal jis bent dainų pasėdų, kad nevirstume fabrika.

Jaučiu, kad to norėtų žmonės,

kurie dirba teatre dabar ir kurie dirbo nuo 1973 m., kai aš atėjau dirbti. Nelyginu jų, bet galvoju apie sielos būseną. Anksčiau buvo nedaug pinigų, ir dabar aktorius gauna minimaliai - ta prasme niekas nepasikeitė, bet siela jau visiškai kitokia. Sielos judesiai turi prasidėti nuo idealizmo, ne nuo pinigų skaičiavimo: kiek aš gausiu, kokia mano socialinė padėtis.

Mano tikslas - suburti žmones, kuriais aš tikiu. Ir dabar tokių yra, bet negaliu pasakyti, kad tikiu visais.

- Kokią vietą Nacionalinis teatras užima kitų šalies teatrų kontekste? Kokią matote jo viziją?

- Tai yra teatras, į kurį ateina žmonės, jie sėdi, juokiasi, verkia...

- Kuo tada šis teatras skiriasi, pavyzdžiui, nuo Jaunimo teatro?

- Ten lygiai tas pat. Tik čia turėtų būti sutelktas... (Kaip čia dabar neįžeidus Jaunimo teatro?) Čia turėtų būti gabesnių artistų, sakyčiau, netgi genijų. Dėl to pradėjome kalbėti apie žmones - režisierius iš Norvegijos,

Švedijos, Latvijos, Lenkijos, Rusijos... Prieš tai reikia pamatyti juos, o po to kviestis, kad jie pakeltų mūsų aktorių lygį, o aktoriaus patiemis būtų įdomu pažvelgti į save kitu kampu. Kai nuolat matai tą patį, pripranti ir nežingsniuoji į priekį.

Mano vizija - kaip ir pono Jansono - yra ta, kad žiūrovas teatre surastų atsakymus į savo sielos klausimus. Reikia ir komercinių spektaklių, bet jie neatsako į sielos klausimus. Dabar labai retai būdamas scenoje išgirstu salėje verksmą. Vadinau, mes kažką darome ne taip. Ar nereikėtų truputį pasukti sielos dieviškų reikalų link, nebijoti tų ašarų? Visi mes esame verti užuojautos.

- Jaučiu, kad kryptate į 1973 metus, į tą jaunystės teatro laikotarpį. Ar galite pasakyti, kokia dabar yra teatro siela, kiek jo repertuaras tenkins žiūrovų ir pačių aktorių norus?

- Režisierius, statantis tik sau, pasiima pinigų ir išvažiuoja. O kada pažvelgti į aktorių, jį dar truputėlį pajudinti? Tokie režisieriai yra vartotojai. Juk mes puikiai jaučiame, kas yra kas. Žiūrovas taip pat visada jaučia, ar spektaklis judina jo sąžinę, ar ne. Ir nieko neapgausi. Žmogų reikia pamaloninti, prisijaukinti. Nebūtinai sentimentalai, baltiniai. Todėl Egmontas Jansonas, daug jaučiantis žmogus, būtų teatro lokatorius, galvotų, ką statyti, kokius režisierius kvieisti. Neiškiriui ir savęs. Su geru režisieriumi galima įstengti pajudinti aktorių sielą, o drauge -

ir paties teatro. Be sielos šis pastatas yra tik geltonų plytų sienos, suprojektuotos brolių Nasvyčių.

- Šis teatras pastaraisiais metais pakankamai sudėtingai dirbo: aktoriai keisdavo sceną į televiziją ar radiją, režisieriai nesurinkdavo trupės pastatymams, scenoje vaidindavo daug kitų trupių. Tas vilties laivelis jau arti dugno. Kaip dabar tvarkysitės? Ar teatras turės nuolatinę trupę, ar bus pereita prie sutarčių spektakliams ar sezonui?

- Be kūrybinių kontraktų, turėtų būti ir ilgalaikiai darbo kontraktai. Tada natūraliai susirinktų TIE žmonės. Negalima teatro paversti prieglauda, nors suprant, kad šiandien sunku visiems - nuo artisto iki parlamentaro. Staigūs judesiai neduos naudos nei tam, kuris juos daro, nei kuriam daro. Tai turėtų būti kaip upė - plaukia, ir viskas. Natūraliai.

- Numatytas repertuaras orientuojamas į aktorių: Povilas Laurinkus statys Gerharto Hauptmano "Prieš saulėlydį" su Regimantu Adomaičiu, Jūs vaidinsite Roko Ramanausko spektaklyje "Paskutinė Krepo juosta" pagal Samuelį Beketą, bus monospektaklių, Julius Dautartas ir Gytis Padegimas taip pat jau trūs vaidybai. Ar tai nostalgija aktoriniam teatrui?

- Jūs atspėjot. Be aktoriaus negalima nugrįžti kelio. Šou padaryti sunku, bet tai greitas darbas. Šis kelias, kurį akcen-

tuoj, teatre primirštas. Visų galvos dabar užimtos tuo, kaip išgyventi, kaip sumokėti už butą, ką pirkti. Valdžia mus priverčia taip galvoti, ji nori, kad mes tokie būtume. O kai tokie esame, tampame jos norų vergais. Jei eitume paskui ją, tai jau pusę kelio sukarėme. O jei kitaip, tai aktorius turi būti septynių spalvų, kaip vaivorykštė. Dabar jų mažiau kaip pusė. Eiti tuo keliu - į septynių spalvų palatę - kur kas sunkiau ir ilgesnis kelias, reikalaujantis kantrybės, vidinės ramybės.

- Tai šis brolių Nasvyčių pastatas galėtų būti alternatyva aname prospektu gale stovintiems Nasvyčių Seimo rūmams?

- Taip išeina. Tuo keliu privalome eiti, turėdami nepajudinamą viltį, o ne abejonę ar baimę su viltimi. Bandau būti šiam poste, nes tuo tikiu. Nežinau, kiek reikės jėgų, bet turiu būti aktyvus viduje. Ne išorėje. Kas yra ta išorė? Štai stogas kiauras, teatro scenos grindis reikia impregnuoti, dar tą ir aną padaryti. Visa tai - juokas, tai materialūs dalykai. O dėl kitko: jei eisiu tuo keliu neabejodamas, manęs niekas nenuvargins.

- Jūs sakote, kad rūpintis materialiais dalykais - juokas? Bet dėl jų labiausiai ir skundžiasi teatrų vadovybė. Juk jie atima daug jėgų, laiko. Ar galite pagal savo prigimtį su jais susitvarkyti pasilikdamas rezervo ir kūrybai?

- Jeigu sąmoningai suvoki, (nukelta į 6 psl.)

"Literatūrinis ekspresas Europa 2000", kurio sumanytoju laikomas vokiečių Thomas Wohlfahrt, sutelkė apie 100 literatų iš 43 Europos kraštų. Traukinys š. m. birželio 7 d. pajudėjo iš Portugalijos sostinės Lisabonos, pervažiavęs vienuolika valstybių, birželio 26 d. pasiekė Vilnių. Iš Lietuvos ekspresu keliavo Eugenijus Ališanka, Laurynas Katkus ir Herkus Kunčius. Sutiktuvių proga didžiojoje Vilniaus geležinkelio stoties salėje pirmą kartą pasirodė džiazo muzikantai ir poetai. Vakare keliaujančius rašytojus priėmė Vilniaus meras R. Pakšas, birželio 27 d. vyko gausybė literatūros skaitymų, birželio 28 d. traukinys iš Vilniaus išvažiavo į Rygą. Šio originalaus projekto tikslas - suvienyti literatūrinę Europą, kad rašytojai galėtų tarpusavyje pabendrauti ir pasidalinti patirtimi. Lietuvos vyriausybė tam projektui paremti skyrė 100,000 litų.

Dr. Vinco Kudirkos atminimui puoselėti Vilniaus Medikų klubo iniciatyva yra įsteigtas Kudirkos fondas, užsimojęs visuomenei plačiai skelbti apie Vinco Kudirkos nuopelnus Lietuvai ir jos kultūrai, pastatyti Vilniuje paminklą, įsteigti Vinco Kudirkos vardo premijas už nuopelnus ugdant Lietuvos kultūrą, ruošti spaudinius, laidas per radiją ir televiziją supažindinant plačiąją visuomenę su V. Kudirkos veikla Lietuvos atgimime. Fondo steigėjais laikomi Vilniaus un-to Medicinos fakulteto prof. G. Česnys, prof. J. Galdikas, dr. M. Jackevičienė. Fondas Teisingumo ministerijoje buvo įregistruotas š. m. sausio 31 d. Fondo adresas: Gedimino 1, Sąjūdžio būstinė, Vilnius; tel. 22-48-48.

Liudas Dovydnas, rašytojas, visuomenininkas, mirė Vilniuje š. m. liepos 4 d., eidamas 95-tus gyvenimo metus. Velionis buvo pašarvotas Lietuvos rašytojų sąjungos salėje, palaidotas liepos 7 d. Antakalnio kapinėse. Gimė jis Trumpiškio vnk., Rokiškio apskr. 1906 m. sausio 1 d. Ilgesnį laiką dirbo bibliotekininku husarų pulke. Būdamas ten ėmė skelbti spaudoje reportažus bei feljetonus. Išėjęs iš kariuomenės, atsidėjo rašytojo bei žurnalisto darbiui. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją, 1949 m. pasiekė JAV. Čia reiškėsi spaudoje, redagavo leidinius, rūpinosi Lietuvių kultūros fondo reikalais. 1998 m. su žmona grįžo į Lietuvą. Kūrybinį kelią pradėjo 1927 m. Po dešimtmečio pagarsėjo savo romanu "Broliai Domeikos", kuriame atsiskleidė jo literatūrinis talentas. Romanas apdovanotas valstybine premija. Be šio dar yra parašęs ir išleides apie dvidešimt knygų - romanų, apsakų, novelių, feljetonų, pasakų vaikams.

Tarptautinis vargonų statytojų draugijos kongresas, rengiamas kas dveji metai, š. m. liepos mėnesį įvyko Vilniaus Universiteto aulioje. Suvažiavo daugiau kaip šimtas žmonių, atstovaujančių 60-čiai firmų iš JAV, Kanados, Japonijos, Europos valstybių. Po dviejų darbo dienų kongreso dalyviai po dvi dienas praleido Latvijoje ir Estijoje. Vilniuje dalyviai apžiūrėjo Šv. Petro ir Povilo šventovės vargonus, prieš 100 metų pastatytus Juozo Radavičiaus. Atnaujinami Dominikonų šventovės vargonai, vieni vertingiausių barokinių vargonų Europoje.

Šlaitytojai rašo "Darbininkui"

Darbininko nr. 36 su įdomumu perskaičiau, jog Lietuvoje universitetų rektorai vadinami "jo Magnificencija". Skamba bent keletą pakopų aukščiau negu prezidentui vartojamas "jo Ekscelencija". Tokiu titulu net ir "bananų respublikos" galėtų pavydėti. Vargšas Amerikos prezidentas - jam tik yra kuklus "Mr. President". Turbūt teisybė, kad kuriuos Dievas nori nubausti, tai pirma atima protą.

Kazys Matonis
Sun City, AZ

Redakcijos prierašas: apie žodžio reikšmę neturėtume spręsti pagal jo skambėjimą "aukštį" individualiai ausiai. Atsivertus tarptautinių žodžių žodyną, galima rasti trumpą ir aiškų žodžių "ekscelencija" ir "magnificencija" paaiškinimą. Cituojame: *ekscelencija* (lot. *excellencia* "prakilnybė, kilni asmenybė") - aukštų pareigūnų titulavimas kai kuriose valstybėse; diplomatinėje kalboje vart. kaip kreipinys į užsienio vyriausybės vadovus ir narius; *magnificencija* (lot. *magnificus* "šlovingas, garsus") - kai kuriose šalyse - titulas, taikomas aukštųjų mokyklų (universitetų ir kt.) rektoriams. Iš šių paaiškinimų lyg ir peršasi išvada, kad tai nėra žodžių hierarchija, bet du skirtingi apibūdinimai.

Sielos virpesiai ir scenos lentos

(atkelta iš 5 psl.)

kad yra tokie du keliai, tai neturėtų būti sunku. Bet reikia tik sąmoningai suvokti, be emocijų ar nuoskaudų prisiminimo - tai būtų nerimta.

- Juk esate aktorius, vaidinate "Hamletą", "Šyškūlyje", dabar esate numatęs monospektaklį "Paskutinė Krepo juosta".

Ir dar direktorius. Spėsite?

- Pasiilgau vaidybos, ji man nėra našta, nėra nuovargis. Vadinasi, man pačiam gerai, aš jau noriu tai daryti. Ir bandyti įveikti "Krepa" labai vilioja. Svarbu, kad kraujospūdis nebūtų per aukštas. Reikia būti su savimi, pažvelgti į save iš šalies, o ne šokinėti ten ir čia. Tada jau busi niekas.

ORIGINALUS LIETUVOS KREPŠINIO KOMANDOS MARŠKINĖLIAI

pagaminti dėl Sydney 2000 olimpiados pagal 1992 m. olimpinės žaidynės Barcelonoje

BalticShop.com siūlo:

- * Virš 300 lietuviškų CD - estradinės, liaudies ir klasikinės muzikos.
- * Lietuviškų knygų, nuotraukų albumų.
- * Medžio drožinių iš Kauno: rūpinčių, dekoratyvinių lekščių.
- * Gintarinių papuošalų, lietuviškų lėlių, gobelenų.
- * Lietuviškos duonos ir Andrulio sūrio.

Užsisakyti per Website:

www.balticshop.com

Toll-Free tel.

1-888-600-2391

Lietuvos aidas

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127.
Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

OCTOBER, 2000 PICKUPS OF CHRISTMAS PACKAGES TO LITHUANIA

Tues. Oct. 10	Kennebunkport, ME	12-1 pm
Wed. Oct. 11	Cape Cod, MA	3:30-5 pm
Thurs. Oct. 12	Brockton, MA	3:30-5:30 pm
Fri. Oct. 13	Lowell, MA	12-1 pm
Fri. Oct. 13	Lawrence, MA	2-3 pm
Fri. Oct. 13	Nashua, NH	4-5 pm
Sat. Oct. 14	Worcester, MA	12-3 pm
Mon. Oct. 16	Norwood, MA	6-7 pm
Tues. Oct. 17	Putnam, CT	1-2 pm
Tues. Oct. 17	Providence, RI	4-5:30 pm
Thurs. Oct. 19	Albany-Schenectady, NY	7-8 pm
Fri. Oct. 20	Binghamton, NY	9-10 am
Fri. Oct. 20	Scranton, PA	12-2 pm
Fri. Oct. 20	Frackville, PA	5:30-6:30 pm
Sat. Oct. 21	Philadelphia, PA	9:30-10:30 am
Sat. Oct. 21	Brooklyn, NY	1:30-4:30 pm
Sat. Oct. 21	Bridgeport, CT	7-8 pm
Sun. Oct. 22	Waterbury, CT	11am-12:30 pm
Sun. Oct. 22	Hartford, CT	1-2:30 pm

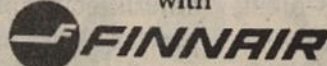
RigaVen Travel, Inc.

We provide complete Travel Services
VACATIONS - TOURS - CRUISES

WITH PERSONAL RECOMMENDATIONS
and always competitive fares to

RIGA -- TALLIN -- VILNIUS

with

LUFTHANSA - SAS

OR OTHER CARRIERS

"Call for Details"

INESE ZAKIS

136 W. Main St., Bay Shore, NY 11706

Tel. 631-665-4455 Fax 631-665-6164

1-800-291-8311

E-mail: RigaVen@worldnet.att.net

First Class, Postal Service
Statement of Ownership, Management, and Circulation

Publication Title DARBININKAS	1. Publication Number 0 1 4 8 - 3 6 0	2. Date 9/29/00
Issue Frequency Weekly, except 2nd & 3rd week in July	3. Number of Issues Published Annually 50	4. Annual Subscription Price \$45.00
Complete Mailing Address of Known Office of Publication (Street, city, county, state, and ZIP+4) 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207		
Complete Mailing Address of Headquarters or General Business Office of Publisher (Not printer) 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207		
Full Names and Complete Mailing Addresses of Publisher, Editor, and Managing Editor (Do not leave blank) Publisher: Franciscan Fathers, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207 Editor: Rev. Francis Giedgudas, 361 Highland Ave., Brooklyn, NY 11207 Managing Editor: Rev. Francis Giedgudas, 361 Highland Ave., Brooklyn, NY 11207		
Owner (Do not leave blank. If the publication is owned by a corporation, give the name and address of the corporation immediately followed by the names and addresses of all stockholders owning or holding 1 percent or more of the total amount of stock. If not owned by a corporation, give the names and addresses of the individual owners. If owned by a partnership or other unincorporated firm, give its name and address as well as that of each individual owner. If the publication is published by a proprietor, give its name and address.)		
1. Name Franciscan Fathers (Non-profit Corp.)	Complete Mailing Address 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207	
Known Bondholders, Mortgagees, and Other Security Holders Owning or Holding 1 Percent or More of Total Amount of Bonds, Mortgages, or Other Securities. If none, check box. None		
1. Name None		
Complete Mailing Address None		

2. Tax Status (For completion by nonprofit organizations authorized to mail at nonprofit rates) (Check one)
☐ The purpose, function, and nonprofit status of this organization and the exempt status for federal income tax purposes.
☐ Has Not Changed During Preceding 12 Months.
☐ Has Changed During Preceding 12 Months. (Publisher must submit explanation of change with this statement.)

3. Form 3526, September 1995 (See instructions on Reverse)

1. Publication Title
DARBININKAS

2. Issue Date for Circulation Data Below
9/29/2000

Extent and Nature of Circulation	Average No. Copies Each Issue During Preceding 12 Months	No. Copies of Single Issue Published Nearest to F
Total Number of Copies (Net press run)	2,850	2,500
(1) Paid and/or Requested Circulation	2,325	2,150
(a) Paid in Advance (Subscriptions, including advertiser's proof and exchange copies)	40	38
(b) Sales Through Dealers and Carriers, Street Vendors, Counter Sales, and Other Non-USPS Paid Distribution	100	100
(c) Other Classes Mailed Through the USPS	28	18
Total Paid and/or Requested Circulation (Sum of 15c, 16c, and 17c)	2,493	2,306
(2) Free Distribution by Mail (Carriers or other means)	45	45
(a) Outside-County as Stated on Form 3541		
(b) In-County as Stated on Form 3541		
(c) Other Classes Mailed Through the USPS		
Free Distribution Outside the Mail (Carriers or other means)	120	100
Total Free Distribution (Sum of 15c and 16c)	165	145
Total Distribution (Sum of 15c and 16c)	2,658	2,451
Copies not Distributed	192	49
Total (Sum of 16c and 17c)	2,850	2,500
Percent Paid and/or Requested Circulation (15c divided by 16c times 100)	94%	94%

3. Publication of Statement of Ownership
☐ Publication required. Will be printed in the 10/11/2000 issue of this publication.
☐ Publication not required.
 Signature and Title of Editor, Publisher, Business Manager, or Owner: Rev. Francis Giedgudas, Business Mgr.
 Date: 9/29/00

Instructions to Publishers:
 1. Complete and file one copy of this form with your postmaster annually on or before October 1. Keep a copy of the form for your records.
 2. In cases where the stockholder or security holder is a trustee, include in items 10 and 11 the name of the person or corporation whom the trustee is acting. Also include the names and addresses of individuals who are stockholders who own or hold or more of the total amount of bonds, mortgages, or other securities of the publishing corporation. In item 11, if none, check box. Use blank sheets if more space is required.
 3. Be sure to furnish all circulation information called for in item 15. Free circulation must be shown in items 15c, e, and f.
 4. Item 15h. Copies not Distributed: must include (1) newspaper copies originally stated on Form 3541, and returned to (2) estimated returns from news agents, and (3) copies for office use, leftovers, spoiled, and all other copies not distributed.
 5. If the publication had Periodicals authorization as a general or regular publication, the Statement of Ownership, Management, and Circulation must be published: it must be printed in any issue in October or, if the publication is not published during the first issue printed after October.
 6. In item 16, indicate the date of the issue in which the Statement of Ownership will be published.
 7. Item 17 must be signed.
 Failure to file or publish a statement of ownership may lead to suspension of Periodicals authorization.
 PS Form 3526, September 1995 (Rev. 9/95)

Kviečiame visus taupyti ir skolinti iš
lietuvių įsteigto ir vadovaujamo

SCHUYLER SAVINGS BANK

24 Davis Ave.

Kearny, New Jersey 07032

Bankas švenčia 75-erių metų sukaktį!

Pilnas ir draugiškas patarnavimas, įskaitant

- * Taupymo sąskaitas, sertifikatus ir IRA
- * Čekių sąskaitas - asmeniškas ir komercines
- * Paskolas - namų, namų remonto, Home Equity ir automobilių
- * ATM naują mašiną ir korteles
- * Tiesioginį pinigų deponavimą

Patogios darbo valandos,

pilnai Federalinės valdžios apdraustos sąskaitos

Kalbame lietuviškai...

Mūsų telefonai: (201) 991-0001

arba skambinkite mums nemokamai:

1-888-SCHUYLER (1-888-724-8953)

Šiauliuose pinga automobilių stovėjimas gatvėse

Šiauliuose sumažintas mokėjimo už automobilio stovėjimą gatvėje. Naudodamiesi mokamomis vietomis vieną valandą automobilių savininkai turės mokėti 1 litą, vieną parą - 5 litus, mėnesį - 50 litų. Trečią mėnesį miesto savivaldybė sprendžia konfliktus, kilusius dėl ankstesnės kadencijos tarybos įvestos rinkliavos. Mokėjimo automatų įrengimu nepatenkinti ne tik automobiliu, bet ir verslininkai bei miesto centre gyvenantys šiauliečiai, nes jų kiemai užgrū-

ti automobiliais. Mokėjimo automatus įrengė bendrovė "Katra". Savivaldybė jai skolinga 400 tūkst. litų. Pagal sutartį pinigai turi būti gražinti iš surinktos rinkliavos. Tačiau automobilinei naudojami tik 6% įrengtų mokamų vietų. Surinkta 34 tūkst. litų. Iš jų 16 tūkst. litų sudaro rinkliava, o 16 tūkst. - baudos. Bendrovė "Katra" pati paprašė sumažinti mokesčių, tikėdamasi, jog automobilinei pradės dažniau statyti automobilius mokamose vietose.

Respublika

2000 vasarą visi keliai veda į

VILNIŲ

Pigiausios skrydžių kainos
Finnair ir kitomis oro linijomis iš

New Yorko Chicago
Floridos Clevelando
Detroito Bostono
Los Angeles ir kitų miestų

* Mašinų rezervacijos

* Viešbučiai

* 9 ir 14 dienų kelionės po Lietuvą

--- Prašykite mūsų brošiūros ---

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel.: 718-423-6161

800-778-9847

Fax: 718-423-3979

e-MAIL: VYTTOURS@EARTHLINK.NET
web site: www.vytistours.com

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND 1-888-205-8851

Garantuotas, greitas ir saugus

siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA, BALTARUSIJA, RUSIJA

ATLANTIC EXPRESS CORPORATION
OCTOBER PICK-UP SCHEDULE

October 6	Philadelphia, PA	11-12 noon
October 7	Brooklyn, NY	12-1 pm
	Riverhead, NY	4-5 pm
October 9	Whiting, NJ	12-1 pm
October 10	Putnam, CT	1-2 pm
October 17	New Haven, CT	12-1 pm
	New Britain, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
October 19	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
October 20	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Baltimore, MD	4-5 pm
October 22	Brooklyn, NY	12-1 pm
October 31	New Haven, CT	12-1pm
	New Britain, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm

For more information please call:
1-888-615-2148 or 1-888-205-8851

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$580r.t.

One way to Vilnius \$365

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

Lietuviai esame visi -
Lietuvių Fonde ar esi?

LIETUVIŲ FONDAS

14911 127th Street
Lemont, IL 60439
Tel.: (630) 257-1616
Fax.: (630) 257-1647

LITHUANIAN FOUNDATION

Santrumpos: atm. įn. = atminimo įrašas, pavardė po dvitaškio = aukotojas, įm. = įmokėjo, asm. = asmuo, suma po pavardės = įrašų iš viso.

2000 m. liepos mėn.

1 x \$25 - Railaitė Neringa, \$605.
1 x \$120 - JAV LB Waukegan/Lake County Apylinkė, \$3,975.
1 x \$125 - Drukteinis Romanas atm. įn.: Buivys Justinas ir Danguolė \$100, Skubisz Regina \$25, \$125.
1 x \$200 - Pračkaila-Bigelis Agnes, \$1,100.
1 x \$297,126.51 - Dekeris Albinas Jonas, testamentinis palikimas, \$300,126.51.
Iš viso \$297,596.51.

2000 m. rugpjūčio mėn.

2 x \$10 - Končius Ričardas, \$10; Končius Robertas, \$30.
1 x \$15 - Bartkus Tadas P., \$125.
3 x \$100 - Baltrušaitis Juozas atm. įn.: įm. X, \$200; Dainis Laura E., \$100; Grigaitė Milda, \$100.
4 x \$200 - Baltrušaitienė Jadvyga atm. įn.: X, \$200; Baltrušaitis Virgilijus atm. įn.: įm. X, \$200; Steponaitis Antanas atm. įn.: įm. X, \$200; Steponaitienė Petronėlė atm. įn.: įm. X, \$200.
Iš viso \$1,135.00

Lietuvių Fondo pagrindiniam kapitalui gauta aukų iki 2000.VIII.31 - 10,467,523 dol. Gautomis palūkanomis parėmė lietuvišką švietimą, kultūrą, jaunimą 7,647,795 dol. Palikimais gauta \$5,501,819 dol.

Padarykite testamentus ir bent dalį turto palikime Lietuvių Fondui: LITHUANIAN FOUNDATION, INC., A NOT-FOR-PROFIT TAX EXEMPT ILLINOIS CORPORATION. *Visi remkite Lietuvių Fondą, nes Lietuvių Fondas remia lietuviybę.*

2000 metų Šiaurės Amerikos baltiečių ir lietuvių plaukimo pirmenybės

2000 metų Šiaurės Amerikos baltiečių plaukimo pirmenybės įvyks 2000 m. spalio 28 d., šeštadienį, Etobicoke Olympium, 590 Rathburn, Etobicoke, Ont. Rengia - Baltiečių Sporto federacijos Plaukimo komitetas.

Varžybų pradžia - 2:00 val. po pietų. Registracija ir apšilimas - nuo 2:00 val. p.p.

Pirmenybės vydomos šiose klasėse: vyrų ir moterų (15-24 m. imtinai); senjorų vyrų ir moterų (25 m. ir vyresnių); berniukų ir mergaičių (13-14 m., 11-12 m., 9-10 m., 7-8 m. ir 6 m. bei jaunesnių).

Lietuvių pirmenybės išveda mos iš baltiečių.

Programa apima visus stilius. Šuolių į vandenį nebus. Amžiaus klasifikacija - pagal dalyvio amžių varžybų dieną.

Dalyvauti kviečiami visi lietuvių, latvių ir estų kilmės plaukikai.

Dalyvių registracija iki š.m. spalio 13 d., penktadienio, šiuo adresu: Modris K. Lorbergs, 73

North Heights Rd., Etobicoke, Ont. M9B 2T7, Canada. Tel. 416-626-7262 (namų); fax: 416-395-3346; E-mail: Modris.Lorbergs@ntel.tdsb.on.ca

Lietuviai informaciją gali gauti ir iš ŠALFASS Plaukimo komiteto narių: Algirdas Bielskus, tel. 216-486-0889, Arvydas Barzdukas, tel. 703-560-1410 (JAV rytuose); Algis Norkus, tel. 630-466-4661 (Chicago apylinkėse), ir Mrs. Catherine Jotautas, 35 Cumberland Dr., Brampton, Ont. L6V 1W5, tel. 905-457-7664 (namų); faksas: 905-457-5932; e-mail: caromire@aol.com Mrs. Jotautas koordinuoja lietuvių dalyvavimą varžybose.

Išsamia informaciją gauna sporto klubai ir mums žinomi plaukikai.

Varžybos vyks puikiam 25 metrų baseine. Lietuviai plaukikai skatinami šiose varžybose kuo gausiau dalyvauti.

ŠALFASS-gos Centro valdyba

Rudens kultūrinio gyvenimo derlius

Aurelija M. Balašaitienė

Šį rudenį Clevelando lietuvių visuomenė intensyviai organizuoja kultūrinio gyvenimo apraiškas, pradėjus su nuostabiai puikiu trijų "Tigriukų" koncertu, kuris įvyko š.m. rugsėjo 15 dienos vakare Clevelando Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Koncertą suruošė naujai atvykusių lietuvių sambūris "Gija", suteikdamas klausytojams iki šiol retai teišgyventą estetinį išgyvenimą. Tai trys trylikos metų berniukai, Vytautas Jurgelevičius, Ramojus Motuzas ir Aurimas Syrusas. Juos pusantrų metų mokė dainuoti ir Amerikon atlydėjo prityrusi mokytoja Eleonora Rakauskienė. Koncerto repertuare buvo dvidešimt keturios lietuvių kompozitorių sukurtos dainos pagal Lietuvos poetų žodžius. Tokių dainų nesame girdę, tai negalėjome atsistebėti jų

nuostabiai lyriškais ir patriotiškais žodžiais, pasakiškai gražiais gamtos apdainavimais ir, žinoma, patriotinėmis temomis. O į pabaigą berniukai sudainavo keturias motinos garbei skirtas dainas ir temperamentingai atliko itališką "Santa Lucia". Solistai buvo elegantiškai apsirengę juodais kostiumais, bet pirmos koncerto dalies gale užsidėjo skrybėles ir rausvas liemenes, o baigę dainuoti skrybėles užmovė ant trijų tigrių iškamšų galvučių, išstatytų scenos šone. Publika jiems ne tik plojo, bet ir garsiai juokėsi. Dainininkų laikysena, dainas lydinčios judesiai ir veidų išraiškos buvo nuostabiai žavūs ir puikiai suderinti su tekstais. Publika, negalėjusi atsigerėti Tigriukų dainavimu ir laikysena, po kiekvienos dainos audringai plojo. Iš tikro stebėtina,

Chicagoje lietuvių pora nusinešė 64 milijonus dolerių: jai nusišypsojo laimė loterijoje

Rugsėjo 19 dieną didžioji Chicago spaudo paskelbė dvi geras lietuviams žinias. Viena iš jų sakė, jog Lietuvos olimpinės komandos narė Daina Gudzi- navičiūtė iškovojo Lietuvai pirmąjį aukso medalį. O kita - buvo dar iš dalies kai kuriems mūsų tautiečiams įdomesnė, pranešusi, jog Burbank priemiestyje gyvenanti lietuvių pora Aleksas ir Uršulė Snelius vadinamojoje "Big Game" loterijoje laimėjo net 64 milijonus dolerių!

Negana to, "Chicago Sun-Times" dienraštis pirmame puslapyje įdėjo mūsų tautiečių didelę nuotrauką ir ilgokame straipsnyje pažymėjo, kad jie 1950 metais yra atvykę iš Lietuvos. Beje, rašoma, kad Aleksas čia atvažiavo dar būdamas tik 14 metų ir prieš 43 metus vedė dabartinę savo žmoną Uršulę, kuri dabar pirmoji paste-

bėjo, kad jų bilietas laimėjo šį didžiulį prizą.

"Aš niekada netikrinu bilietų", - sakė Aleksas, pridurdamas, jog "tai žmonos darbas, kuri visada tai atlikdavo". Laimingas bilietas, kaip skelbia amerikiečių spaudo, buvo nupirktas "Burbank Food and Liquor" parduotuvėje ir jos savininkui taip pat bus sumokėta 1 procento dydžio premija - net 640,000 dolerių.

Pats Aleksas, kuriam jau sukako 64 metai amžiaus, prieš 18 mėnesių išėjo į pensiją iš sunkvežimio taisymo biznio ir dabar turės laiko praleisti tokį didelį laimikį, kurį jis žada pasidalinti ir su savo keturiais vaikais ir šešiais anūkais. Jis žadėjo dalį pinigų paskirti ir labdarai. Gal šiek tiek nubirs ir lietuviškiems reikalams?..

Aleksas galvoja pirkti su vi-

sais priedais liuksusinių juoda "Lincoln" markės automobilį. O Uršulė norėtų važiuoti į "mėdaus mėnesio" kelionę, nes tokios jiedu dar iki šiolei nebuvo turėję.

Žinoma, atskaičius visokius mokesčius iš 64 milijonų dolerių gali likti mažiau negu pusė, tačiau ir tai jau nemaži pinigai, kokių turbūt retam mūsų tautiečiui Amerikoje yra tekę turėti.

Mūsų tautiečiai rugsėjo 18 d. buvo nekartą rodyti televizijos ekranuose, nes tą dieną buvo surengta speciali spaudos konferencija, kur jie buvo fotografuojami bei filmuojami. Visą dieną taip pat apie juos pranešinėjo ir amerikiečių radijo programos.

Taigi buvo tikrai neeilinė diena šiems mūsų tautiečiams, kuriuos reikia pasveikinti su tokiau

dideliu laimėjimu ir palinkėti sėkmės bei sveikatos ateityje!

"Chicago Sun-Times" dienraščio korespondentas, kuomet buvo sužinota apie šį Aleksą laimėjimą, apsilankė pas jo kaimynę Marian Borowski, kuri apie laimėtoją taip išsireiškė: "Tai labai dosnus žmogus, geras darbininkas, kuris visada rūpinosi savo šeima. Jis galėdavo kitam atiduoti marškinius nuo savo nugaros". Beje, mūsų šios loterijos bilietus pirkdavo ilgesnį laiką, bet niekada nėra nieko laimėjęs. Šį kartą 5 dolerių bilietas jam atnešė 64 milijonus. Nors ir laimėjęs tokį didelį glėbį pinigų, mūsų šios loterijos bilietus ir toliau.

Pažymėtina, kad šis buvo antras pagal didumą laimėjimas Illinois valstijos loterijoje. Didžiausias buvo šių metų gegužės mėnesį ir jis laimėtojai atnešė 181 su puse milijono.

Edvardas Šulaitis

Aktorė VIRGINIJA KOCHANSKYTĖ

Virginija Kochanskytė

A. Kairio nuotr.

Aktoriaus profesija nėra lengva. Dar nespėjus nusileisti teatro uždangai, žiūrovas pasinaudoja vertintojo teise: mandagūs plojimai ar audringos ovacijos patvirtina arba paneigia aktoriaus darbą. Kiekvienas aktoriaus išėjimas prieš žiūrovus galų gale virsta kuriančiojo asmenybės pažinimu ir įvertinimu.

Stebėdama Virginijos Kochanskytės kūrybinį procesą, mačiau, kaip noriai ir patikliai ji priima personažą, kurį jai teks suvaidinti, ar rašytoją, kurį pristatys ir interpretuos koncertinėse programose. Sakysite, toks darbas - žavėtis ir žavėti. Tačiau jos atliktų vaidmenų ir

programų sąrašas netikėtai įvairus ir ilgas, o charakterių, požiūrių ir pasirinkimų skirtumai jame akivaizdesni nei bendrumai.

John Donn, M.K. Čiurlionis, F. Holderlin, H. Nagys, B. Baltrušaitytė, B. Brazdžionis Virginijos Kochanskytės atkuriami ir perskaitomi dieviškosios harmonijos šviesoje. Aktorė negreitina ir nesveria autorių. Ji priima juos, tuo pagerbdama ir pripažindama kiekvieno pastangas atsispirti, pasipriešinti pasaulio tuštybei, pastangas išbūti šia- pus taip, kaip leidžia žmogiškumas ir Dievo valia.

Vitalija Truskauskaitė

Išleistas trečiasis biografinis žinynas

Trečiojo biografinio žinyno "Kas yra kas Lietuvoje" leidinio sutiktuvės įvyko š.m. liepos 12 d. Lietuvos mokslų akademijoje, Vilniuje. Knygoje spausdinamos dabar Lietuvoje aktyviai veikiančių žmonių biografijos ir jų nuotraukos. Leidinyje sukaupta apie 11,000 pavardžių. Duomenys pateikti remiantis užpildytomis anketomis. Vyriausiasis dalyvis 98 m. amžiaus, jauniausias - 16 m. Išleista 5000 egz. tiražu. Anglų kalba - perpus mažesnis. Prenumeratoriams žinynas kainuoja 97 litus, knygynuose parda-

vinėjamas po 150 litų. Metų žmonių rinkimuose daugiausia nuveikusiais pripažinti: Justinas Marcinkevičius - kultūros ir meno, prof. Vytautas Sirvydis - chirurgijos, prof. Rolandas Pavilionis - mokslo ir švietimo, prof. Vytautas Landsbergis - politikos ir valdžios, Arvydas Sabonis - sporto, prof. Pranas Kūris - teisėtvarkos, Bronislovas Lubys - verslo, Nijolė Oželytė - visuomeninio gyvenimo, Vytautas Matulevičius - žiniasklaidos. Leidinį redagavo Jonas Vitkauskas, išleido "Neolito" bendrovė Kaune. BNS

Taip staiga ir netikėtai netekus vienintelio sūnaus

A.Š.A.

ekon. RIMANTO KRIAUCIŪNO,

jo tėvui mielam Dr. JUOZUI KRIAUCIŪNUI reiškiamė gilią užuojautą ir dalinamės netekties skausmu.

Aldona M. Drukteinienė
ir šeima

... Ir aš į uostą Viešpaties
be poilsio einu...
(B. Brazdžionis)

P A D Ė K A

A.Š.A.

KUN. JONAS PAKALNIŠKIS

mirė 2000 m. birželio 27 d. New Yorke; palaidotas Marijos Nekalto Prasidėjimo seserų vienuolyno kapinėse Putnam, CT.

Nuoširdžiai dėkojame visiems, padėjusiems palydėti kun. JONĄ į paskutinę šios žemės kelionę. Liūdėjimo metu pajutome, kokia tuštuma liks mūsų šeimose be velionio. Kun. JONO švelnus būdas, nuoširdumas ir jautrumas praturtino, paguodė ir pašventino mūsų iškilmingiausias ir liūdniausias valandas. Jis liks mūsų širdyse prisimenant kiekvienas vestuves, jubiliejus, krikštynas ir laidotuves.

Esame labai dėkingi Msgr. D. Cassato už rūpestingumą ligos metu ir laidotuvėse, ilgamečiui ir nepailstančiam draugui kun. Vyf. Piktumai už gražų pamokslą prisimenant velionio dvasingumą ir pavyzdinę gyvenimą, kun. Vyf. Volerui, suteikusiam šeimai didelę pagalbą laidotuvių metu, už koncelebruotą šv. Mišias, muzikams A. ir V. Barkauskams, atlikusiems iškilmingas giesmes bažnyčioje kun. JONO mylimais vargonais, ir kun. Kontautui už maldas kapinėse.

Ačiū visiems, kurie prisiminė velionį nuoširdžiais žodžiais atsisveikinimo metu, jų tarpe kun. Št. Railai, gen. konsului R. Morkvėnui, ambasadoriui A. Simučiai, ypač Vl. Sidui, suorganizuojusiam garbingą atsisveikinimą. Dėkojame Marytei Šalinskienėi ir Putnamo seselėms už laidotuvių paslaugas.

Nepamirškime kun. JONO PAKALNIŠKIO meilės Dievui, Tėvynei, Apreiškimo parapijai ir žmonijai. Ačiū visiems, pareiškiusiems užuojautas, davusiems aukas ir už maldas.

Seserys: Paulina Veršelinė, Adelė Petrikauskienė, Jadvyga Petrikauskienė; brolis Petras Pakalniškis su šeimomis

kad "Tigriukai" pajėgė išmokyti tūkstančius žodžių ir juos sklandžiai išdainuoti be jokios pagalbos - be gaidų ar tekstų.

Clevelando JAV LB Apylinkės valdyba, kuriai vadovauja Mylita Nasvytienė, pirmoji moteris Clevelande einanti tas pareigas, intensyviai planuoja tradicines "Lietuvių dienas", kurių pagrindinė tema bus spaudos pagerbimas, minint "Dirvos" savaitraščio reikšmingą 85 metų jubiliejų. Spalio 7 dienos vakare Clevelando Lietuvių Namuose vyks spaudos balius, o sekmadienį, po iškilmingų pamaldų ir vėliavų pakėlimo parapijos šventoriuje, parapijos auditorijoje vyks akademinė programa, kurioje pagrindinė kalbą sakys "Drago" vyriausioji redaktorė Danutė Bindokienė.

Kadangi šiais metais sukan- ka 125 metai nuo mūsų muzikos ir dailės genijaus Mikalojaus Konstantino Čiurlionio gimimo, tai daugelyje vietovių Amerikos lietuviai planuoja iškilmingus minėjimus. Tam tikslui Clevelande susiorganizavo

specialus komitetas, kuriam vadovauja Remigijus Bistrickas ir intensyviai talkininkauja "Tėvynės garsų" radijo valandėlės vedėja ir žinoma solistė Aldona Stempuzienė. Nuostabių pastangų dėka rengėjams pavyko gauti prestižinę Severance koncertų salę. Koncerte girdėsime pianistą Roką Zubovą ir jo žmoną pianistę Sonatą Zubovienę, kurie fortepijonu sugros aštuonias Čiurlionio kompozicijas. Iš Vilniaus atvyksiantis styginis kvartetas, kartu su pianistais, atliks trijų Lietuvos kompozitorių kūrinius - Vytauto Barkausko, Mindaugo Urbaičio ir Remigijaus Merklio. Su orkestru taip pat atvyksta plačiai pasižymėję muzikai: pirmoji smuikininkė Audronė Vainiūnaitė, smuikininkai Arturas Šilalė ir Girdutis Jakaitis bei violončelistas Augustinas Vasiliauskas. Abejonės nėra, kad tai bus nepaprastai aukštos kultūrinės vertės renginys. Rengėjai tikisi sulauksią daugelio klausytojų. Žodžiu, Clevelando lietuvių kultūrinis gyvenimas vyksta aukštojo meno ženkle.

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: Darbininka@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351
Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Kunigų rekolekcijos lietuviškai vyks spalio 10 - 13 d. Nekalto Prasidėjimo seserų vienuolyne Putnam, CT. Rekolekcijas praves Panevėžio vyskupas Juozas Preikšas.

Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos metinis susirinkimas įvyks sekmadienį, **spalio 8 d.**, švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo vienuolyne Putnam, CT. Registracija prasidės 1:30 val. popiet. Po susirinkimo įvyks naujos Direktorių tarybos posėdis. Susirinkime dalyvaus svečias iš Lietuvos, Panevėžio vyskupas Juozas Preikšas.

Viešpaties Atsimainymo parapijos žinios
"Suaugusiųjų įvedimo į krikščionybę" programoje anglų kalba, kuri prasidės Advento pradžioje, jau turime užsiregistravusius du kandidatus. Kreipiamės į lietuvių ir siūlome užsiregistruoti tiems, kurie neturėjo progos priimti Krikšto, Atgailos, Pirmosios komunijos bei Sutvirtinimo sakramentų, skambinant į kleboniją tel. (718) 326-2236. Pernai tokie kursai lietuvių kalba buvo sėkmingi.

Maldininkų kelionė į Washington, DC, rengiama Brooklyno dioclezijos, įvyks spalio 7 d. Brooklyno vyskupas Thomas Daily praves ten maldos dieną. Iš mūsų parapijos autobusas išvyksta spalio 7 d., 6:30 val. ryto. Kun. Vytautas Volertas, paprašytas išvykos koordinatoriaus kun. J. Holcombe, sutiko Washingtonė klausyti išpažinčių lietuvių kalba.

Sekantis Vyčių 110 kuopos susirinkimas įvyks spalio 29 d., tuojau po 11:30 val. lietuviškų mišių. Praėjusiam susirinkime rugsėjo 24 d. buvo išrinkta nauja vyčių kuopos valdyba: Jonas Klimas - pirmininkas; Marytė Abbot - vicepirmininkė; Dorothy Sakal - išdinininkė. Buves pirm. Bruno Rutkūnas sutiko būti valdybos patarėju.

Spalio mėnuo - skirtas Sutvirtinimo Sakramento pasiruošimui ir priėmimui. Spalio 8 d. studentams, kurie pernai baigė pasiruošimo kursus, 10 val. mišių metu bus įteiktas pergamentas lape išrašytas Tikėjimo Išpažinimas. Spalio 15 d. - Sutvirtinimo sakramento kandidatams bus įteiktos stulos. O spalio 22 d., 12:30 val. mišių metu vyskupas Rene Valero jiems suteiks Sutvirtinimo sakramentą.

Kunigų Vienybės metinis susirinkimas įvyks spalio 9-10 d. Nekalto Prasidėjimo seserų vienuolyne, Putnam, CT. Pradžią - spalio 9 d., 3:30 val. p.p. Dalyvaus ir svečias vyskupas Juozas Preikšas.

Lietuvių Moterų Federacija rengia koncertą, kuris įvyks sekmadienį, **spalio 22 d., 3 val.** popiet, Kultūros Židinio didžiojoje salėje. Koncerto programos pavadinimas "Net kai nieko nelieka, lieka meilė". Koncertą atliks iš Lietuvos atvykstančios Kauno akademinio dramos teatro aktorė **Virginija Kochanskytė**, Kauno muzikinio teatro solistė (mezzosopranas) **Rita Preikšaitė** ir pianistė **Melitina Diamandidi Kuprienė**. Bilietai į koncertą po 15 dol. bus gaunami prie įėjimo. Po koncerto - atgaiva.

BALFo New Yorko skyrius rugsėjo 24 d. su dėkingumu prisiminė visus gyvus ir mirusius savo narius ir aukotojus. Jų intencija mišios buvo aukotos Apiešikimo par. bažnyčioje rugsėjo 24 d. Spalio mėn. valdyba pradeda metinį aukų rinkimo vąj. Laiškai bus išsiuntinėti visiems BALFo nariams.

"Darbininkas" naujiems skaitytojams - tik 25 dol. metams. Nuo rugsėjo 1 iki gruodžio 31 **spaudos vąj skelbia JAV LB Kultūros Taryba**, padedant Lietuviai Fondui. Nauji skaitytojai kviečiami pasinaudoti šia papiginta prenumeratos kaina ir užsisakyti savaitraštį sau, arba kaip dovaną į universitetus išvykstančiam savo jaunimui, jaunavedžiams, kaimynams, draugams, pažįstamiems. Pasinaudokita šia vienkartinė proga; užsisakykite vienintelį Amerikos Rytų pakraščio lietuvišką savaitraštį.

New Yorko Lietuvių Atletų klubas spalio 14-15 dienomis K. Židinyje rengia Blusų turgų - įvairiausių savo jaunimui, jaunavedžiams, kaimynams, draugams, pažįstamiems. Pasinaudokita šia vienkartinė proga; užsisakykite vienintelį Amerikos Rytų pakraščio lietuvišką savaitraštį.

Lietuvos prezidentas susitinka su New Yorko lietuviais

PAULIUS JURKUS

Jungtinėse Tautose New Yorke rugsėjo pradžioje iškilmingai paminėtas tūkstantmetinis jubiliejus. Suvažiavo per 160 valstybių vadovų su savo palydomis. Didįjį New Yorką suparaližavo diplomatų antplūdis. Aplink Jungtines Tautas buvo uždarytos visos gatvės paprastiems keleiviams.

Atvyko ir Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus su žmona Alma. Prezidentą lydėjo Užsienio reikalų ministerijos tarnautojai ir diplomatai.

Ta proga Lietuvos Respublikos konsulato patalpose buvo surengtas priėmimas - susitikimas su New Yorko lietuviais. Išsiuntinėta pakvietimų, pakviesta apie 40 lietuvių. (Daugiau pakviesti neįmanoma, nes konsulato patalpos nėra tokios erdvių.)

Garbingus svečius čia pasitiko gen. konsulas dr. Rimantas Morkvėnas, pristatė susirinkusius į susitikimą su prezidentu.

Prezidento žodis

Prezidentas Valdas Adamkus lietuviškuose telkiniuose Amerikoje jaučiasi kaip namie. Čia jo tiek metų gyventa. Jo kalbos stilius buvo paprastas, be patos, be pasigyrimų. Pirmiausia pasakė, kad iš Lietuvos išvyko prieš tris dienas ir dabar juda be sustojimo, viskas perkrauta, visur lydi darbo įtampa.

Jungtinėse Tautose, kur knibžda įvairių šalių diplomatai, dabar nereikia prisistatyti ir aiškintis, kas esi, iš kur, ko čia atvykai. Lietuva dabar visiems žinoma, yra lygiateisė Jungtinių Tautų narė su kitomis valstybėmis.

Prezidentas džiaugėsi, šiame susitikime matydamas ambasadorių Anicetą Simutį su žmona, ji pasveikino. Toliau prisiminė, kad Vilniuje vyko Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas, kuriame dalyvavo atstovai iš 29 valstybių. Lietuva turėjo progos susipažinti su jais, su jų problemomis.

Seimu buvo pademonstruotas visos tautos solidarumas, sakė prezidentas. Nesvarbu kur bebūtum, esi lietuvis. Nebereikia aiškinti, kas yra Lietuva, pasaulis ją žino ir pripažįsta. Taip didėja Lietuvos svoris, kyla tarptautinis prestižas.

Toliau prezidentas kalbėjo apie įtampą Lietuvoje, artėjant Seimo rinkimams. Išreiškė viltį išlaikyti demokratinius principus renkant naują parlamentą - seimą, užtikrino, kad pasikeitus vyriausybei pagrindinės politikos gairės nepasikeis.

Prezidentas optimistiškai pasisakė apie pasiryžimą dalyvauti NATO organizacijoje, taip pat ir Europos Sąjungoje, kad ir koks nelengvas bus kelias. Jo manymu, NATO organizacijoje Lietuva atsidurs anksčiau nei Europos Sąjungoje.

Kalbėdamas apie Lietuvos ekonomiką, prezidentas pabrėžė, kaip svarbu pajusti, jog mes jau pradame lipti iš duobės, kurioje buvome atsidūrę. Išreikšė tikėjimą, kad naujų sukrėtimų daugiau nebus, kad už metų kitų savo gyvenimą galėsime tvarkyti taip, kaip norime.

Baigdamas dėkojo Lietuviai Bendruomenei, mūsų atstovams, kurie atstovauja Lietuvai Amerikoje.

Marijos Nekalto Prasidėjimo Seserų Rėmėjų sąskrydis įvyks seselių vienuolyne Putnam, CT, sekmadienį, **spalio 29 d.** Šio sąskrydžio šv. Mišias 11 val. ryto aukos ir pamokslą pasakys svečias iš Lietuvos kun. Alvydas Vainorius, Šaulių vyskupijos Pašvitinio miesto švč. Trejybės parapijos klebonas. Po pietų bus Rėmėjų posėdis ir Mirusiųjų prisiminimas; kapinių lankymas ir Mišparai už mirusiuosius seselių koplyčioje. Visi kviečiami.

Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus

je ir Jungtinėse Tautose.

(Prezidento Adamkaus kalba atpasakota iš garsiajuostės, kurią parūpino Romas Kezys. Ačiū jam.)

Prezidentas Lietuviai Bendruomenei dovanojo maždaug pėdos aukščio lietuvių skulptoriaus sukurta statulėlę - "Undinę". Dovaną priėmė Laima Šileikytė-Hood.

Svečių kalbos, klausimai

Pirmas kalbėjo ambasadorius Anicetas Simutis. Kai prasidėjusi okupacija, jis buvęs jauniausias Užsienio reikalų ministerijos tarnyboje. Okupacijai pasibaigus, jis esąs likęs tik vienas. Anais laikais užsienio tarnyba sunkiai dirbusi, nes trūko išsilavinusių žmonių. Šiandien net džiaugsmas imas, sakė ambasadorius, kai matai tokią gražią diplomatinę tarnybą prieauglį.

Toliau ambasadorius paminėjo, kad su dabartiniu prezidentu dirbo ir karo metu. Visų tikslas tuomet buvo nepriklausoma Lietuva. Dabar didis džiaugsmas imas, sakė jis, matant, kad užsienio tarnyba turi tiek daug narių.

Ambasadorius savo kalbą baigė taip pat padėka visiems.

Klausimai prezidentui

Pirmasis prezidentui užduotas klausimas buvo apie olimpiadoje laimėjusiam aukso medalį skirtą 400,000 litų sumą: ar tai nėra per didelė dovana?

Prezidentas atsakė, jog jo, buvusio sportininko, nuomone už sportą gaunantieji pinigais olimpinuose žaidimuose neturėtų dalyvauti. Bet laikai keičiasi - visos valstybės apdovanoja sportininkus. Pats prezidentas šių pinigų paskyrimu nedalyvavęs, tik perskaitęs laikraščiuose. Jo nuomone, dabartinėmis sąlygomis būtų užtekę 50,000 litų.

Antrasis klausimas buvo apie medalius: kodėl jie taip dosniai dalijami?

Prezidentas medalių paskirtyje nedalyvauja. Yra speciali medalių ir ordinų dalijimų komisija, kuriai vadovauja kancleris. Ta komisija nustatyta tvarka gauna pasiūlymus. Siūlydami žmogų,

jie komisijai pristato ir dokumentaciją. Vasario 16 ir Mindaugo dienos proga gaunama iki 300 paraiškimų, ką reikia apdovanoti. Komisija peržiūri kiekvieną paraiškimą. Skiriama tik 40-50 apdovanojimų. Kiekvieną kartą lieka atmetų prašymų, kurie pereina visą grandinę. Prezidentas skirstant premijas yra paskutinė grandis. Kartais jam pasiseka kokia 11 atmeti, nes pristatyta dokumentacija jo neįtikina, kad vertas apdovanoti. Lietuvos nepriklausomybės dešimtmečio proga buvo apdovanoti atsikuriamoji seimo dalyviai, pirmosios vyriausybės nariai. Apdovanojimų buvo apie 200.

Trečias klausimas skambėjo taip: ar yra kas daroma, kad intelektualai pasiliuktų krašte, o neišvažiuotų svetūr?

Šiuo atžvilgiu prezidentas atsakė nematęs nieko blogo. Užsienyje išvykusieji uždirba daugiau ir garsina Lietuvos vardą, o su laiku tam tikras nuošimtis grįš atgal.

Ketvirtas klausimas buvo apie Valdovų rūmų atstatymą Vilniuje. Prezidentas atsakė, jog šiuo metu vyriausybė neturinti pinigų tokius rūmus atstatyti. Be to, abejojama, ar jie tikrai reikalingi.

Penktas klausimas lietuvių alkoholio vartojimą Lietuvoje, ypač kaime. Atsakyta, jog dedamos pastangos ir įvairiais būdais stengiamasi alkoholizmą mažinti.

Į klausimą apie Lietuvos milijonierius prezidentas atsakė, jog dauguma jų esą dosnūs ir rūpestingi, būtent jie dažnai ir išlaiko kultūrinio gyvenimo aukštą lygį, kuriuo stebisi ir užsienio inteligentija.

Išsiskirstė visi su geriausiais linkėjimais išvesti Lietuvą iš ekonominių sunkumų, stiprinti ją, ugdyti jos demokratiją.

Prezidentas, dėkodamas už teikiamą paramą kraštui, linkėjo nepavargti, nes visa Lietuva tiki išsivijos pajėgumu ir jos nuoširdumu. Kvietė lankyti Lietuvą ir būti su ja jos kūrybos žygiuose, jos džiaugsme ir varge. Visi, visi mes esame viena Lietuva!

už prenumeratą, kurios kaina yra 45 dol. Tuo sutauypsime mums paraginimų siuntinėjimo išlaidas.

Apiešikimo parapijos žinios

Parapijoje pradama **vaikų paruošimo Pirmajai Komunijai programa**, kuri vyks lietuvių kalba. Norintieji vaikų įrašyti į šią programą prašomi skambinti dr. Mildai Palubinskaitėi tel. (201) 792-7853.

SKELBIMAI

Tik 33 centai už minutę skambinant Lietuva; 8,9 cento - JAV. Pigu. Patrauklu. Patikima. Jokių mėnesinių mokesčių. Tarptautinė telefono bendrovė IE COM aptarnauja lietuvių nuo 1983 metų. Teiraukitės lietuviškai 708-386-0556. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimos. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel. (516) 377-1401. (sk.)

Lietuvius, lauko priežiūros darbu (landscaping - maintenance) bendrovės savininkas Washington, DC, **ieško dviejų darbininkų**, kurie galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokestis \$6.00 į val. ir viršvalandžiai. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Tel. (202) 244-2373.

Mergina iš Lietuvos skubiai ieško darbo. Turi slaugės išsilavinimą, gali slaugyti ir prižiūrėti senus žmones. Skambinti tel. 410-342-1805. Prašyti Ireną. (sk.)

Kaune parduodamas butas: 2 kambariai, virtuvė ir vonia; netoli buvusios "Vėsos" parduotuvės, Šiaurės rajone. Blokiname 5 aukštų name, antrame aukšte. Balkone grotos, įvesti visi skaitliukai. Parketo grindys, dvigubos medinės durys. Skambinti bet kuriuo laiku (860) 247 - 8584. Kviesti Nijolę. (sk.)

Moteris iš Lietuvos ieško darbo. Vairuoja automobilį, skaniai gamina valgius, gali prižiūrėti namus, senelius, vaikus ir gyventi šeimoje. Sutinka vykti į betkokią valstiją. Skambinti (908) 352-1380. Prašyti Genovaite. (sk.)

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukoko:

Jonas Tumelis, Scranton, PA - 10 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Pažymėkite, kad tai Jūsų auka Ketingos vienuolyno labdaros valgyklai.

"Vilties" siuntinių agentūros atstovas vėl priims siuntinius į Lietuvą šėštadienį, **spalio 21 d. nuo 1:30 iki 4:30 val. p.p.** "Darbininko" patalpose, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY. New Yorke "Vilties" atstovas yra **Algis Jankauskas**. Su juo galima susitarti dėl siuntinių paėmimo iš namų skambinant telefonu **718-849-2260**.

Atlantic Express Corp., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, vėl priims siuntinius šėštadienį, **spalio 7 d.**, nuo 12 iki 1 val. p.p. Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijos skambinkite tel. **1-888-205-8851**.

A. Landsbergio paskaitos Long Island'e: A Journey to the End of the Millennium - spalio 10 d., 2 val. popiet Great Neck Library (159 Bayview Ave.); Martha Cooley, The Archivist - spalio 19 d., 12:30 val., East Meadow Library (Front and East Meadow Ave.); Viduramžių istorija - Eleanor of Aquitaine, viena galingiausių viduramžių moterų, trubadūrų numylėtinė, dviejų karalių žmona ir dviejų karalių motina - spalio 26 d., 2 val. Bethpage Library (47 Powell Ave.).

"Laisvės Žiburio" radijo 35 metų ir Romo Kezio visuomeninės veiklos 50 metų

JUBILIEJUS

šeštadienį, spalio 28 d.

Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY
Pradžią 6 val. vak.

Kokteiliiai

Paroda - Algimanto Kezio nuotraukos
Romo Kezio veikla spaudoje
"Laisvės Žiburio" renginiai

Sveikinimo žodžiai

Pietūs

Meninė programa

Linksmoji dalis, muzika

Pavienes vietas ir status po 8 vietas užsakyti iki spalio 20 d. telefonu 718-847-8735

Auka 25 dol.

Čekius rašyti: Lithuanian American Community, Inc. vardu ir siųsti: Kęst. Bileris, 84-19 108th St., Richmond Hill, NY 11418

VISI KVIEČIAMIIII

Rengimo komitetas